

פרשת חקת

מאמר ויסעו מהר ההר

א) « ויסעו מהר ההר דרך ים סוף. הא אתערו חברייא, דנטלו מלאולפא תלמודא, דאקרי הר ההר. אמאי אקרי הר ההר. בגין דמתמן נפיק הוראה לעלמא. דכתיב ב) אשר כתבתי להורת'ם, ודא « איהו תורה שבעל פה. ב) אבל ת"ח, רזא דחכמתא אית הכא. האי אתרא דאיקרי הר ההר, אורחא הוא לימא דסוף, סופא דדרגין, ב) דהות מדברא קדמיהון במדברא, ומאלפא להון אורחין דחיין, בגין דאיהי אורחא, למיעל לעלמא דאתי. ג) ואינן נטלו ב) מבתרה ומאורחה, ואזלין בתר ארח * חויא עקימא. ד) דשליט בארץ אדום, כדין ב) ותקצר נפש העם בדרך, בגין דטעו מארחא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (במדבר כא.) ב) (שמות כד) תרומה חשלו. א) נ"א איהי (דפוסים ראשונים). ב) נ"א ל"ג דהות (קראקא). ג) נ"א מבתרא ומאורחא (קראקא). ד) נ"א דשלים (קראקא). ג) (במדבר כא.)

ויסעו מהר ההר

הסולם

מאמר

המדריגות, שהוא המלכות, שהיתה הולכת לפניהם במדבר, ולימדה אותם דרכי החיים. משום שהיא, הדרך, לבא על ידה לעולם הבא.

ג) ואינן נטלין מבתרה וכו': הם, ישראל, נסעו מאחריה ומדרכה, והלכו אחר נחש עקלתון, השולט בארץ אדום, ע"כ נאמר ויסעו מהר ההר וגו'. אז, ותקצר נפש העם בדרך, משום שסרו מן דרך החיים. אז, וידבר העם באלקים ובמשה. באלקים הוא מלכות, ובמשה

א) ויסעו מהר ההר דרך ים סוף: הנה העירו החברים, שנסעו, דהיינו שפסקו מלמוד התלמוד, שהוא תורה שבעל פה, שנקרא הר ההר. ולמה נקרא הר ההר. משום שמשם יוצאת הוראה לעולם. שכתוב, אשר כתבתי להורותם. וזו היא תורה שבעל פה. שמשם יוצאת הוראה.

ב) אבל ת"ח רזא וכו': אבל בוא וראה, סוד החכמה יש כאן. המקום הזה שנקרא הר ההר, הוא דרך לים סוף, דהיינו סוף (דפויי דף נ' ט"א * ט"ב)

דחיי. כדין, וידבר העם באלקים ובמשה. בכלא איתרעמו, בתורה שבע"פ, ובתורה שבכתב. כי אין לחם, דא תורה שבע"פ. ואין מים, דא תורה שבכתב. והוא לחם הקלקל, דקלילא הוה בעיניהון מלתא דאורייתא דבע"פ.

(ד) ת"ח, אהרן ימינא דמלכא, אסתלק, ואסתלקן ז' עננים מנהון. כדין אתחזרו לבתריהון שבע דרגין. כד נטלי מהאי בירא דמיין נבעין, דהוה ה' מנסכא עליהו לקבלא עול מלכותא דשמיא. דהא בקדמיתא הוה סלקין באינן דרגין מתתא לעילא. לבתר, אתחזרו לאחוריהון, ואתדבקי בחויא עקימא, דשאט בימא, דהא נפקו מרשותא עילאה, באינן ז' דרגין דחבו בהון, ואסתלקו מנהון. כדין הוה ליה רשותא, לחויא תתאה לשלטא בהו, ואיהו, (ו) עמלק יושב בארץ הנגב. אי לאו דאהדרו בתיובתא, ואתדבכו בקול יעקב, וכדין שליטו בהווא חויא ואתמסר בידיהו.

מאמר וישלח — הנחשים השרפים

(ה) ולבית אתהדרו, לסורחנייהו, וחבו באתרא דתורה ומצות, ואתהדרו לאחור שבע דרגין. כדין איתער חויא עילאה, לשלטאה עליהו, דכתיב, (ו) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מאי שרפים. כמד"א (ו) שרפים עומדים ממעל לו. תרי הו, חד אתחזרו. תנינן כתיב ה' חסר.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ד) (שם יג) אמור רסו. (ה) (שם כא) תרומה תא. (ו) (ישעיה ו) כיב עז תק"ח ד' צו ט"א. ה' ג"א מסכא (מונקאטש במרובעים). ו ג"א תתאה לשלטא בהו חויא (קראקא). ז ג"א לסור מניהו וחבי (קראקא). ח ג"א ליב חסר (קראקא).

מאמר

הסולם

ויסעו מהר ההר

ביום, כי יצאו מהרשות העליונה, מחמת אלו ז' המדרגות שחטאו בהן, ונסתלקו מהם, אז היתה רשות לנחש התחתון לשלוט בהם, שהוא. עמלק יושב בארץ הנגב. אם לא היו חוזרים בתשובה, ונתדבכו בקול יעקב. ואז שלטו בנחש ההוא ונמסר בידיהם.

ובמשה הוא ז"א, על הכל הליגו, על התורה שבעל פה, שהיא מלכות. ובתורה שבכתב, שהוא ז"א. כי אין לחם זו היא תורה שבעל פה. ואין מים, זו היא תורה שבכתב. והוא לחם הקלקל, כי דבר התורה שבעל פה, קל היה בעיניהם.

מאמר וישלח — הנחשים השרפים

(ה) ולבית אתהדרו וכו': אח"כ חזרו לסולם, וחטאו במקום תורה ומצות, וחזרו לאחור שבע מדרגות. אז נתעורר הנחש העליון לשלוט עליהם. שכתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מהו שרפים. הוא כש"א. שרפים עומדים ממעל לו (כמיש בזהר תוריע אות צ"ד. ע"ש בהסולם דף ל"ב ד"ה ו"ש) והם נקראים הנחש העליון. משום שנתחילה היו שני

(ד) ת"ח אהרן ימינא וכו': בוא וראה, אהרן הוא ימינו של המלך, שהוא חסד. נסתלק אהרן ונסתלקו מישראל ז' עננים, שהי"ט ז' ספירות חג"ת נהי"מ שמצד החסד. אז חזרו ישראל לאחוריהם ז' מדרגות, כשנסעו מבאר מים חיים, שהיא המלכות, שהיתה מנסכת עליהם שפע עול מלכות שמים. כי בתחלה היו עולים באלו ז' מדרגות חג"ת נהי"מ, ממטה למעלה, ממלכות עד חסד. ואח"כ חזרו לאחוריהם ונתדבכו בנחש עקלתון השט (חשיי דף ג' ס"ב) 666

(ו) וכמה נחשים נפקו מההוא חויא עילאה, ואזווגו בהו. כדן אהדרו בתיובתא שלימתא, ואתדבכו בסטרא דרחמי, לנחתא רחמי, לבסמא עלמא, ואתעדי חויא, ואתבסמו כלהו עלמין.

(ז) ת"ח, כד חבו, כתיב, וידבר העם באלהים ובמשה. כד אהדרו בתיובתא כתיב (י) כי דברנו בה' ובך. אלא בעו לאהדרא מיא ממקורא עילאה לאתרייהו, מתורה שבכתב לתורה שבע"פ, ואתדבכו באתרא עילאה, דביה תליא כולא לבסמא אתרא, ולאנגדא מיין עילאין לאתרא דשרייתא עלייהו, בגיכ כי דברנו בה' ובך.

(ח) ת"ח, כד ב"נ חב באתרא דדינא, כאלו חב באתרא דדינא עילאה. כל שכן הכא, דבכולא חבו, באלהים ובמשה. ומ"ט אתא עלייהו נחש. בגין דאינון נחישו, ואמרו, אי לא ייתי עלייהו דינא, לית לון לאשתדלא באורייתא, ואי אתי נשתדל בה.

(ט) עשה לך שרף, כמד"א (י) שרפים עומדים. בגין דכיון דתבו בתיובתא עילאה, הא אינון בהיכלי, כשרפים עילאין דמשמשים קדמי. ושים אותו על נס, לאגבהא לון לעילא, (י) דינקא לון אתר דמדבחה עילאה בגדפהא לשזבותהון מחויא. כמד"א, (י) ויקרא שמו ה' נסי, ועל דא ושים אותו על נס ודאי.

חלופי גרסאות

ט ג"א רחמיא (מונקאטש בסוגריים).

מסורת הזהר

(י) (במדבר כא). (ז) (ישעיה ו') לעיל אות ה. (ט) (שמות יז) בשלח תעג.

וישלה — הנחשים השרפים

עליהם. שהוא מלכות. משום זה, אמרו, כי דברנו בה' ובך. שהו"ה הוא ז"א.
(ח) ת"ח כד ב"נ חב וכו': בוא וראה, כשאדם חוטא במקום הדין, דהיינו שממש"ד דיניס למטה, הוא כאלו חטא במקום הדין העליון. במלכות, כל שכן כאן שחטאו בכל, באלקים ובמשה. ומה הטעם שבא עליהם נחש, הוא משום שהם נחשו ואמרו, אם לא יבא עלינו דין אין לנו לעסוק בתורה. ואם יבא עלינו דין נעסוק בתורה.
(ט) עשה לך שרף וכו': עשה לך שרף. הוא כמש"א, שרפים עומדים. משום שמאחד שחזרו בתשובה עליונה, הרי הם בהיכלי, כשרפים עליונים המשמשים לפני. ושים אותו על נס. היינו, להגביה את ישראל למעלה. שייניק אותם המקום של המזבח העליון, שהוא בינה הנקראת נס, בכנפיו להצילם מן הנחש. כמש"א, ויקרא שמו ה' נסי. אשר הויה הוא ז"א, נסי הוא בינה. וע"כ, ושים אותו על נס ודאי.

הסולם

מאמר

שני תנינים וחזרו להיות אחד (ע"י ספרא דצניעותא אות ט') כי הנקבה נהרגה. וע"כ כתוב תנינים, חסר י'. וביאור הנחש העליון, שה"ס התנים הגדול ע"י במאמר התנינים (בוהר בא אות ל"ט ומ').

(ו) וכמה נחשים נפקו וכו': וכמה נחשים יוצאים מהנחש העליון ההוא, ונתחברו בהם, בישראל. אז חזרו בתשובה שלמה, ונתדבכו בצד הרחמים, להודיד רחמים להמתיק העולם. והיסד הנחש, וכל העולמות נמתקו.

(ז) ת"ח כד חבו וכו': בוא וראה, כשחטאו, כתוב, וידבר העם באלקים ובמשה, כשחזרו בתשובה כתוב, כי דברנו בה' ובך, ולא כתוב באלקים. ומשיב. אלא, אחר שחזרו בתשובה, רצו להחזיר המים, דהיינו השפע, מהמקור העליון למקומם, דהיינו מהתורה שבכתב, שהיא ז"א, לתורה שבעל פה, שהיא מלכות. ונתדבכו במקום העליון, בז"א, שבו תלוי הכל להמתיק המקום, שהוא מלכות, ולהמשיך מים עליונים מז"א, למקום השורה

(י) ת"ח, והאלהים נסה את אברהם, דארים דגליה על כלא. אוף הכא ארים דגלא דילהון על כולא. ומיט עבדיה מנחשת. בגין דנחשת באתרא דחיים. תלייא. אתרא דיעקב כ שרי תמן, בגין כך וחי, וחי ודאי.

(יא) ות"ח, כמה היא עילאה חילא דתויבתא על כלא. בגין דכד בר נש תב קמי מאריה, כדין באר מים חיים אתמלי, ונפקין מבוועי לכל סטרין, ולכל : שבטא ושבטא נגיד ליה בתרי עשר תרעי, ן לאשקאה חיון זעירן עם רברבן. (יב) ישראל כד תבו בתויבתא, כדין אמרי שירתא. ואינון שבע דרגין דתבו מבתריהון, אהדרו לון בשירתא דילהון, וסליקו בירא עילאה לעילא, דאתפרש חויא מעלמא. הה"ד, ן אז ישיר ישראל וגר, עלי באר ענו לה, ן דסלקא לעילא לעילא, ואתחברא אימא תתאה בעילאה.

מאמר שירת הבאר

(ג) הה"ד, באר חפרוה ן שרים, דא אבא ואמא, דאולידו * לה. כרוה נדיבי העם, אלין אבהון. מאי כרוה. כמד"א ן ואכרה לי בחמשה עשר

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

י ג"א תלי (דפוסים ראשונים). כ ג"א שדי (חינצ'א).
 ל ג"א שבתא ושבתא (קראקא). ן ג"א לאשקען
 (קראקא). נ ג"א סלקא (דפוסים ראשונים). ן ג"א מוסיף
 שרים כרוה (קראקא).
 (י) (בראשית כב) וירא תו. כ (במדרב כא) בשלח ריד
 וילך מן ז"ח ד' סג ט"א. ל (שם) ויצא ד. ן (הושע
 ג) להלן אות סב.

וישלח — הנחשים השרפים

הסולם

מאמר

מדרגות שחזרו לאחוריהם (כנ"ל אות ד') החזירו אותם עם השירה שלהם והעלו הבאר העליונה, שהיא מלכות, למעלה, לבינה, כי ממלכות עד בינה יש ז' מדרגות. ונפרד הנחש מן העולם. ז"ש אז ישיר ישראל וגר עלי באר ענו לה. כי הבאר שהיא מלכות, עלתה למעלה למעלה, לבינה, ונתחברה זאם התחתונה, שהיא מלכות, בעליונה, שהיא בינה.

(י) ת"ח והאלקים נסה וגר: בוא וראה, והאלקים נסה את אברהם. פירוש, שהרים דגלו על הכל. כי נסה הוא לשון רוממות. אף כאן הרים דגלו על הכל. ומה הטעם שעשה את הנחש מנחשת. הוא משום שנחשת תלייה במקום החיים, כי נחשת הי"ם ת"ת, המקום שיעקב שרוי שם, שהוא ת"ת, משום זה וחי. וחי ודאי. כי ת"ת הוא עץ החיים.

מאמר שירת הבאר

(ג) הח"ד באר חפרוה וגר: ז"ש, באר חפרוה שרים, זהו אריא, הנקראים שרים, שהולידו אותה, אח הבאר שהיא המלכות. כמיש ויבן ה' אלקים את הצלע. שהי"ס אריא שבנו את המלכות. כרוה נדיבי עם, אלו האבות. מהו כרוה, היא כש"א ואכרה לי בחמשה עשר כסף. אלו הם האבות, שהם חגית. תרע ישראל שנתחברו בה, במלכות, בחמשה עשר בניסן, דהיינו ביציאת

(יא) ות"ח כמה הוא וכר: בוא וראה, כמה כח התשובה עלין על הכל, משום שכשהאדם שב לפני אדונו, מתמלאת או באר מים חיים, שהיא המלכות, ומבוועיה יוצאים לכל הצדדים, ונמשך לכל שבט ושבט בייב פערים, להשקות חיות קטנות עם גדולות, שהם י"ב השבטים, הנקראים אריה זאב, שהם חיות גדולות, וטלה וגדי, שהם חיות קטנות (כמיש בזהר ויחי אות תקניג ע"ש).

(יב) ישראל כד תבו וכר: ישראל שכחורו בתשובה, או אמרו שירה, ואלו שבע

כסף, אליו אבהו. וזרעא דישראל, דאתתברו בה, בט"ו בניסן, ואתערא יד רמה דאקרי כסף, ימינא דמלכא עלייהו.

(ד) במחוקק במשענותם, על ידא דמשה, דאיהו מחוקק, אתחברא בתרי עשר שבטין, דאינון בנין דילה דשראן סחרנהא. מאי במשענותם. ת"ת, כד ישראל משתדלין באורייתא, דאתייהיבא על ידא דמחוקק, כדין סמכין לה לשכינתא אינון תריסר סמכין דלעילא, וע"ד במשענותם, דאיהו נשענת עלייהו.

(ט) ות"ת, תריסר תרעין אית לה להאי בירא קדישא, קרתא קדישא. דאקרי ירושלים. ומן אינון תרעין נפקין, לעלמא תריסר מתנן עילאין: טובה. ושמחה. ברכה. ושלום. עזרה. כפרה. תורה. חכמה. וחיים. ורצון. ועושר. וכבוד. וכל שבטא ושבטא, יניקו מתנה עילאה ליה.

(טז) הה"ד, וממדבר מתנה. מאי מדבר. כד"א, (ו) ומדברך נאה. מההוא מדבר אתיין לון מתנה עילאה. בהאי זמנא כד אינון לא מתפרשאן מלאסמכא לה.

(יז) וע"ד אתערו חברייא, דכד בינ נסיב איתתא, אתדבק בשכינתא. דהא עד לא אנסיב, לא שריא עליה. דלית שכינתא שריא על אתרא פגימא. וכד לא שריא עליה, איהי אתמנעו מניה תריסר מתנן עילאין.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (שה"ש ד) הקסתי קסט ויהי תשסז ת"ז ת"ג ע נ"א דאתחצרו (מינקאטש בסוגריים). פ נ"א ועל ד' כח בהשמטות ת"ו ד' קמח. ז"ח ד' נ ס"ד. (דפוסים ראשונים). צ ה"ג דפוס מונקאטש במדובעים נ"א למעלה (דפוסים ראשונים). ק נ"א מה ההוא (קראקא). ר נ"א לאסמכא (דפוסים ראשונים).

שירת הבאר

הסולם

מאמר

טובה, ושמחה, ברכה, ושלום, עזרה, כפרה, תורה, חכמה, וחיים, ורצון, ועושר, וכבוד. וכל שבט ושבט מייב השבטים, ינק לו מתנה עליונה.

(טז) הה"ד וממדבר מתנה וכו': ז"ש, וממדבר מתנה, מהו מדבר, הוא, כמש"א ומדברך נאה. דהיינו דיבורי התורה, מהמדבר הזה באה להם מתנה עליונה, באותו זמן שאינם פוסקים מלסמוך אותה, ע"י עסק התורה (כבאות י"ד).

(יז) וע"ד אתערו חברייא וכו': וע"ז העירו החברים, כשאדם נושא אשה, הוא מתדבק בשכינה, כי מטרם שנשא אשה אין השכינה שורה עליו, כי אין השכינה שורה על מקום פגום, וכשהשכינה אינה שורה עליו היא מונעת ממנו ייב מתנות עליונים, וע"ד

ביציאת מצרים, ונתעוררה עליהם יד רמה (צ"ל יד הגדולה) הנקראת כסף שהיא ימין המלך, דהיינו חסד.

(ד) במחוקק במשענותם: היינו על ידי משה, שהוא מחוקק, נתחברה, המלכות, בייב שבטים שהם בניה, השורים סביב לה. מהו במשענותם. בוא וראה כשישראל עוסקים בתורה, שניתנה ע"י המחוקק, או אלו ייב עמודים שלמעלה סומכים את השכינה, שה"ס ייב השבטים העליונים, וע"כ אומד, במשענותם, כי המלכות נשענת עליהם.

(טז) ות"ת תריסר תרעין וכו': ובוא וראה, ייב שערים יש לה לבאר הקדושה הזו, שהיא סוד העיר הקדושה הנקראת ירושלים. שה"ס המלכות, ומהשערים האלו יוצאת לעולם ייב מתנות עליונות, שהן

יח) ועל דא איתערו חבריאי, כל השרוי בלא אשה, שרוי בלא טובה. כד"א, (ט) לא טוב היות האדם לבדו. בלא שמחה, דכתיב (ו) ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה, דכתיב (ז) להניח ברכה אל ביתך. בלא שלום, כד"א (ח) וידעת כי שלום אהלך. בלא עזרה, דכתיב (ט) אעשה לו עזר כנגדו. בלא כפרה, דכתיב (י) וכפר בעדו ובעד ביתו. בלא תורה, כד"א (יא) האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. בלא חכמה, כד"א (יב) חכמות נשים בנתה ביתה. בלא זינים, כד"א (יג) ראה חיים עם האשה אשר אהבת. בלא רצון, כד"א (יד) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה. בלא עושר, כד"א (טו) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בלא כבוד, כד"א (טז) אשת חן תתמוך (יז) כבוד. (יח) בגין דהאי אשת חן, יראת ה' אקרי. כד"א, (יט) יראת ה' טהורה. וכד אנסיב ב"ג, כלהו תריסר תרעין אתפתחן, לאוספא ברכאן על רישיה. בגין דיתב א בסתרא דמטרוניתא, ואשתלים כגונא דלעילא. (כ) וע"ד, (כא) וממדבר מתנה, וממתנה נחליאל. נחלין ב דאל נגדין עליה. ומנחליאל במות. מאי במות. אסתלקות. דאסתליק ויתב ברומי עלמא, ואשתדל במלין עילאין דאורייתא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) בראשית ב) ב"א רעב. ט) (דברים יד.) פ) (יחזקאל מו) בהשמטות ח"ב ד' רעא. ד"י. ת"ז תיב ד' כז. תכ"ח ד' עב : ז"ח ד' גט ט"ב תק"ח ד' קטו ט"א. ז) (איוב ה) ב"ב רכז. ק) (בראשית ב) לעיל צ"ס. ר) (ויקרא טז) לך תכז. ט) (איוב ו.) ח) (משלי יד) ת"ז תסיט ד' קט : ת"ע ד' קכה. ז"ח ד' עה ט"ב טב ט"ג ט"ד. א) (קהלת ט) מקץ ע. ב) (משלי יח) בה מסות ח"א ד' רטב. ד"י ת"ז בקומה ד' ג. ה"י ד' ל : תכ"ב ד' סח. תסיח ד' צח : תק"ח ד' קיא ט"א. ג) (שם לא) תזריע ז קפא אחרי מות עא. ז) (שם יא.) ה) (תהלים יט) קדושים יא לעיל כ' תשא אות עג. ו) (במדבר כא) ויצא ד.

ט) בראשית ב) ב"א רעב. ט) (דברים יד.) פ) (יחזקאל מו) בהשמטות ח"ב ד' רעא. ד"י. ת"ז תיב ד' כז. תכ"ח ד' עב : ז"ח ד' גט ט"ב תק"ח ד' קטו ט"א. ז) (איוב ה) ב"ב רכז. ק) (בראשית ב) לעיל צ"ס. ר) (ויקרא טז) לך תכז. ט) (איוב ו.) ח) (משלי יד) ת"ז תסיט ד' קט : ת"ע ד' קכה. ז"ח ד' עה ט"ב טב ט"ג ט"ד. א) (קהלת ט) מקץ ע. ב) (משלי יח) בה מסות ח"א ד' רטב. ד"י ת"ז בקומה ד' ג. ה"י ד' ל : תכ"ב ד' סח. תסיח ד' צח : תק"ח ד' קיא ט"א. ג) (שם לא) תזריע ז קפא אחרי מות עא. ז) (שם יא.) ה) (תהלים יט) קדושים יא לעיל כ' תשא אות עג. ו) (במדבר כא) ויצא ד.

שירת הבאר

הסולם

מאמר

יח) וע"ד אתערו חבריאי וכו' : וע"ז העירו החברים, כל השרוי בלי אשה, שרוי בלי טובה. כמ"ש לא טוב היות האדם לבדו. ושרוי בלי שמחה, שכתוב, ושמחת אתה וביתך. ושרוי בלי ברכה, שכתוב, להניח ברכה אל ביתך. ובלי שלום, כמ"ש וידעת כי שלום אהלך. ובלי עזרה, שכתוב, אעשה לו עזר כנגדו. ובלי כפרה, שכתוב, וכפר בעדו ובעד ביתו. ובלי תורה, שכתוב, האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. ובלי חכמה, כמ"ש חכמות נשים בנתה ביתה. ובלי חיים, כמ"ש ראה חיים עם האשה אשר אהבת. ובלי רצון, כמ"ש מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה. ובלי עושר, כמ"ש בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. (דפו"י דף ג' ט"ג) 670

יח) וע"ד אתערו חבריאי וכו' : וע"ז העירו החברים, כל השרוי בלי אשה, שרוי בלי טובה. כמ"ש לא טוב היות האדם לבדו. ושרוי בלי שמחה, שכתוב, ושמחת אתה וביתך. ושרוי בלי ברכה, שכתוב, להניח ברכה אל ביתך. ובלי שלום, כמ"ש וידעת כי שלום אהלך. ובלי עזרה, שכתוב, אעשה לו עזר כנגדו. ובלי כפרה, שכתוב, וכפר בעדו ובעד ביתו. ובלי תורה, שכתוב, האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני. ובלי חכמה, כמ"ש חכמות נשים בנתה ביתה. ובלי חיים, כמ"ש ראה חיים עם האשה אשר אהבת. ובלי רצון, כמ"ש מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה. ובלי עושר, כמ"ש בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. (דפו"י דף ג' ט"ג) 670

(כא) ומבמות הגיא, אוקמוה. אבל ת"ח, כד ב"נ אתדבק באורייתא, וייתיב ברומי עלמא, איבעי ליה לאשפלא גרמיה, בגין דיצרא בישא קטיגורא דמקטרג עלוי, לא ישלוט עלוי לאסטאה ליה. וע"ד, ומבמות הגיא, איבעי ליה למעבד, כגיא בגין דיתפרש מניה ההוא דיתיב בשדה מואב, ודאי, יצרא בישא דאקרי לוט, ושריא במואב, בגין דאתדבקותיה בקדמיתא לאפקא פירא ד דעובדין בישין בעלמא, במואב הוה, כמד"א, ו תלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב.

(כב) ואי ב"נ אתפרש מניה, סליק למהוי ראש, ולמשרי בפסגה. מאי פסגה. כד"א (ח) פסגו ארמנותיה. ה ונשקפה. דאסתכלותא דלעילא ביה. ו ט) על פני הישימון, ז דא עלמא דאתי, דאקרי ישימון, דאסתכל בה בהאי פסגה, קרתא קדישא ירושלים.

(כג) ד"א, כד ישראל אהדרו בתיובתא, וסליקו לבירא לעילא, אתייהיבת לון במתנה. * וכד תבו לאורח בישא, כדין ומבמות הגיא. כד"א י) ונשב כגיא מול בית פעור. על ההוא חובה, ה יתבו לתתא כגיא. אשר בשדה מואב, בגין דסטרא דמואב גרים לון.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(1) (בראשית יט) בלק סה. (ח) (תהלים מזח). ט) (במדבר ראשונים). ז נ"א דעכריו (דפוסים ראשונים). ה נ"א מוסיף ונשקפה על פני הישימון (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף כד"א על (דפוסים ראשונים). ז נ"א ודא (דפוסים ראשונים). ח נ"א תבו (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

שירת הבאר

במות. היא התעלות. שמתעלה ויושב ברום העולם. ועוסק בדברים עליונים שבתורה.

(כא) ומבמות הגיא אוקמוה וכו': ומבמות הגיא העמידוהו, אבל בוא ודאה, כשאדם נתדבק בתורה ויושב ברום העולם, כנ"ל, הוא צריך להשפיל עצמו, כדי שהיצר הרע, שהוא הקטגור המקטרג עליו, לא ישלוט בו, להסידו מן הדרך. וע"כ ומבמות הגיא אשר בשדה מואב. מחמת ההתעלות הגדולה הוא צריך לעשות עצמו שפל כגיא, כדי שיפד ממנו אותו שיושב בשדה מואב, ודאי, הוא היצר הרע שנקרא לוט, ושוכן במואב, משום שדבקו הראשונה, לנצוא פירות של מעשים רעים, בעולם, היתה במואב. כמש"א ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב.

(כג) ד"א כד ישראל וכו': פירוש אחר. כשישראל חזרו בתשובה, והעלו את הבאר, שהיא המלכות, למעלה, היא ניתנה להם במתנה. וע"ז כתוב, ומדבר, דהיינו מתשובה, מתנה, וכשחוזרים לדרך רע, או ומבמות הגיא, כש"א, ונשב כגיא מול בית פעור. על עון זה ישבו למטה כגיא. אשר בשדה מואב, משום שהצד של מואב גרם להם עון זה.

(כב) ואי ב"נ אתפרש וכו': ואם אדם (דפ"י דף נ' ט"ג ע"ד) 671

ולבתר

כד) ולבתר דקבילו עונשייהו, סליקו לרישא, וארימו דגליהון על כלא. כד"א ויהי אחרי המגפה וכו', שאו את ראש. לארמא דגליהון על כלא.

מאמר והורידו לאיש מנחה

כה) ת"ח, האי בירא מנחה אקרי, כד"א ו והורידו לאיש מנחה. תחברון גנחה בבעלה, דגרמתון דיסתלק מינה, כד נחתו ו ההוא צדיק למצרים. כו) ודא הוא תורה שבע"פ, ואקרי באר, דכתיב ו הואיל משה באר. ואית בה שית סדרין. בג"כ שית דרגין יסתליק, מאן דיתעסק בה. כז) הה"ד, וממדבר מתנה. מאי מדבר. כד"א ו ומדברך נאווה. מתנה, גרים לצדיק, דיהיב ליה מתנה. וממתנה נחליאל, אלין ו נחלין עילאין, נצח והוד. ומנחליאל במות, דא אסתלקותא לאתרא דמלכא שארי. ומבמות הגיא אשר בשדה מואב, דא יצחק, דיתיב בההוא שדה. דכתיב ו יצא יצחק לשוח בשדה. ומההוא שדה איתער עליהון דינא, עד ו דיתבו בגיא. ראש הפסגה, דא אברהם, רישא דעלמא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ו) (במדבר כה). ז) (בראשית מג) בהשמטות ח"א ד' רנו. ד"י מ) (דברים א) ויצא יט. ו) (שיר ד) לעיל אית טז. ו) (בראשית כד). ב"א קמא תק"ח ד' קיא ס"ד קיד ס"א.

מאמר

הסולם

והורידו לאיש מנחה

שכתוב הואיל משה באר. ויש בה ששה סדרים, דהיינו שתא סדרי משנה, כנגד חגית נה"י דמלכות, משום זה מי שיתעסק בה, יתעלה שש מדרגות חגית נה"י. כמיש לפנינו. כז) הה"ד וממדבר מתנה וכו', ז"ש, וממדבר מתנה, מהו מדבר. הוא כש"א ומדברך נאווה. שהוא דברי תורה. מתנה, גודם בתורתו שהצדיק, שהוא יסוד, יתן לו מתנה. וממתנה נחליאל, אלו הם הנחלים העליונים, שהם נצח והוד. ומנחליאל במות, זו היא התעלות אל המקום שהמלך שודה, שהוא תפארת. ומבמות הגיא אשר בשדה מואב, זה הוא יצחק היושב באותו שדה. שכתוב, ויצא יצחק לשוח בשדה. ומאותו שדה, שהוא גבורה, נתעורר עליהם הדין עד שישבו בגיא. שהוא שפלות. ראש הפסגה, זהו אברהם, שהוא חסד, ראש העולם. אלו הן עש מדרגות שהעוסק בתורה מתעלה בהן.

כד) ולבתר דקבילו עונשייהו וכו': ואחר שקבלו את עונשם עלו לראש, והרימו דגליהם על הכל. כמש"א, ויהי אחרי המגפה וכו', שאו את ראש. דהיינו להרים דגליהם על הכל.

מאמר והורידו לאיש מנחה

כה) ת"ח האי בירא וכו': בוא ודאה, באר זו נקראת מנחה, כמיש והורידו לאיש מנחה, שהיא המלכות, שהפירוש הוא, תחברו מנחה, שהיא המלכות, בבעלה, שהוא ז"א, שגרמתם שז"א יסתלק ממנה, כשמכרו והורידו אותו צדיק, שהוא יוסף, למצרים. שג"ז כתוב, והורידו לאיש מנחה, שתתקנו זה, ותחברו המנחה, שהיא מלכות, לאיש, שהוא ז"א. כז) ודא הוא תורה וכו': וזהו תורה שבעל פה, דהיינו המלכות, ונקראת באר.

כח) ות"ח, כד נחת יוסף למצרים, חזא יעקב בחכמה, ורמז לון פ דחתן
 ז תמן למנחה, דתהוי מגינה עליהון בגלותא. ובהאי מנחה, שית סטרין
 ט כלילן. ט מעט צרי ומעט דבש.

כט) מ"ט מעט מעט. ת"ח, כד ב"נ לא אתכשרון עובדיהון לעילא,
 כדין סטרא דימינא אתרפייא, ושלית שמאלא, וע"ד מעט צרי ומעט דבש,
 ו דא תמר, דאסתלק דכורא מן נוקבא, וכדין מעט דבש. ט נכאת, כד"א ט ויראם
 את בית נכאתה. ז ולוט בטנים ושקדים, הא שיתא דרגין הכא, דכלילן
 בהאי מנחה.

ל) ועם כל דא אע"ג דנחתא, מעט צרי אתי משום דיתבא בגלותא.
 וכד תעבדון האי מנחה, כדין ט ואל שדי יתן לכם רחמים. אל : דא אברהם.
 שדי : דא יצחק. יתן לכם רחמים : דא יעקב. לפני האיש : דא יוסף. כל
 אלין דרגין יתחברו. ואני כאשר שכלתי שכלתי. שכלתי במקדש ראשון.
 שכלתי במקדש שני. לא אשכל עוד. וכל דא בחובא דההוא זכאה, ה דנחתו
 למצרים.

לא) ות"ח, תריסר שנין יתיב ההוא צדיק בבית האסורים. בג"כ תריסר
 שבטין בגלותא דאדום. בגין מאה ברכאן דמנעו מכל יומא.

חלופי גרסאות

פ נ"א דיחווין (מונקאטש). ז נ"א לתמן (קראקא). ק נ"א
 איתכלילן (קראקא). ר ה"ב דפוס מונקאטש במרובעים
 נ"א דאתמר (דפוסים ראשונים). ש נ"א מוסיף נכאת
 ולוט (דפוסים ראשונים). ת נ"א דנחת (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

ט (בראשית מג) לעיל אות כה. פ (מ"ב כ).
 ז (בראשית מג) לעיל אות כה. ק (שם) ויחי תשעה.

והורידו לאיש מנחה

דבש נכאת. ועם לוט בטנים ושקדים, הנה שש
 מדרגות כאן, הכלולות במנחה זו.

ל) ועם כל דא וכו' : ועכ"ז, אע"פ
 שהמנחה, שהיא המלכות ירדה למצרים, בא
 מעט צרי, משום שיושבת בגלות. וכשתעשו
 מנחה זו, אז, ואל שדי יתן לכם רחמים. אל
 זהו אברהם. שהוא חסד. שדי, זהו יצחק,
 שהוא גבורה. יתן לכם רחמים, זהו יעקב,
 שהוא ת"ת. לפני האיש, זהו יוסף, שהוא יסוד.
 כל אלו המדרגות יתחברו. ואני כאשר שכלתי
 שכלתי. היינו שכלתי, במקדש ראשון. שכלתי
 במקדש שני. ולא אשכל עוד. וכל זה, בעון
 מכירת אותו צדיק, ירדו למצרים.

לא) ות"ח תריסר שנין וכו' : ובוא וראה,
 י"ב שנים ישב אותו צדיק, יוסף, בבית
 האסורים, משום זה י"ב השבטים הם בגלות
 אדום. משום מאה ברכות שמנעו מן המלכות
 בכל יום.

הסולם

מאמר

כח) ות"ח כד נחת יוסף למצרים, חזא יעקב בחכמה, ורמז
 להם, שירידו שם, למצרים, את המנחה, שהיא
 המלכות, שתגן עליהם בגלות. וע"כ אמר
 הורידו לאיש מנחה, ובמנחה זו, כלולים ששה
 קצוות, חג"ת נה"י, שז"ס מעט צרי, ומעט
 דבש, נכאת, ולוט, בטנים, ושקדים, שהם שטח.

כט) מ"ט מעט מעט וכו' : שואל, מהו
 הטעם שנאמר מעט מעט, דהיינו מעט צרי
 ומעט דבש. בוא וראה, כשמעשיהם של בני
 אדם אינם ישרים למעלה, אז נחלש הצד
 הימין, שהוא חסד, והשמאל שולט. וע"כ מעט
 צרי ומעט דבש, זהו תמר, שיש בו זכר ונקבה,
 ונסתלק הדכר מן הנוקבא. שאין יחוד ז"א
 ומלכות שלם, ע"כ לא היה אז אלא מעט דבש.
 נכאת, הוא כש"א ויראם את בית נכאתה,
 שפירושו אוצר. הרי יש כאן ג' דברים, צרי

(לב) ושתא חדא לחוד יתיב בבית פוטיפר. דכתיב, ה ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. בבית, דא פלגות שתא דקרירו נחית לעלמא. ובשדה, דא פלגות שתא דבר נש יתיב בעובדוי בחקלא. ישתארו י"ב שנין א דיתיב בההוא בור. כדן קב"ה אתער עליהן בור דההוא נחש, גלותא דעשו. ועל דא והורידו לאיש מנחה, ובסוף גלותא, בגין דאינון יהבו מנחה, אתקיים בהו (ו) והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'.

(ג) ות"ח, האי מנחה ארעא קדישא אתקרייא, ואשתבחה בשבעה פירין עילאין דאית בה, כד איהי באתחברותא לעילא. ועל ג דא פקיד לון קב"ה, כד ייעלון לארעא קדישא, דיתחברון אתתא בבעלה.

(ד) והה"ד, ה ולקחת מראשית כל פרי האדמה. אדם. דא יעקב, כד אתחבר ביה אימא עילאה, דאתקריא ה', ג ואעטרת ליה, כדן יהיב פרי ההוא אילנא רברבא, ואיקרי בשלימו אדמ"ה.

(ה) ושמת בטנא, דא מטרוניתא, דאתי לה נהירו ד מניה, ושוי בה נהירו עילאה דאתי ה ליה מראשית. וכדן, והלכת אל המקום. ומאן הוא פרי דאדם, דעילא, דא יוסף, דאקרי צדיק, פרי מההוא עץ חיים. (ו) וההוא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ה) (בראשית לט) וישב ר' ת"ז ת"ז ד' כד. (ו) (ישעיה טו) וירא תפא. (ח) (זכרים כו).
 א ג"א ויתבי (קראקא). ב ג"א דאסקיד (חינצ'א). ג ג"א ואתעטרת (קראקא). ד ג"א מינה (קראקא). ה ג"א לה (קראקא). ו ג"א דלעילא (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

והורידו לאיש מנחה

הקב"ה, כשיבואו לארץ הקדושה יתחברו אשה בבעלה. דהיינו מלכות בז"א.

(לב) ושתא חדא לחוד וכר': ושנה אחת לבד ישב בבית פוטיפר. שכתוב, ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. בבית, זה הוא מחצית השנה אשר קוד יורד לעולם, ויושבי בבית. ובשדה, זה הוא מחצית השנה, שאדם יושב בעבודה בשדה. נשאר י"ב שנים, שישב באותו בור, בבית האסורים, לכן עורר עליהם הקב"ה על י"ב השבטים, את הבור של אותו נחש, שהוא גלות עשו. ועל זה כתוב, והורידו לאיש מנחה. ובסוף הגלות, שנותנים מנחה, דהיינו שמתקנים המלכות שנקראת מנחה, שתהיה מזדונגת עם ז"א. מתקיים בהם והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'.

(לד) הה"ד ולקחת מראשית וכר': זה הוא שכתוב, ולקחת מראשית כל פרי האדמה, אדמה היא אותיות אדם ה'. אדם, זהו יעקב. דהיינו ז"א. כשנתחברה בו אמא עלאה, שהיא בינה, הנקראת ה' ראשונה דהויה, ומעטירה איתו במחין. אז האילן הגדול הזה, שהוא ז"א, נותן פרי. ונקרא בשלמות אדמה. והיינו פרי האדמה.

(לה) ושמת בטנא דא וכר': ושמת בטנא, זו היא המלכות, שנקראת טנא, שבא לה אור ממנו, נח"א, ושם בה האור העליון, הבא אליו מראשית, שהוא חכמה. ואז והלכת אל המקום. שהוא המלכות. ומי הוא פרי של אדם שלמעלה, שהוא ז"א. זה הוא יוסף, שנקרא צדיק, דהיינו יסוד דז"א, שהוא פרי מעץ החיים ההוא, שהוא ז"א. והפרי ההוא יתחבר בטנא, שהוא מלכות. ואם לא תלך עם הפרי הזה,

(ג) ות"ח האי מנחה וכר': ובוא וראה, מנחה זו, נקראת ארץ ישראל, ארץ ה"ס מלכות, ישראל ה"ס ז"א. וארץ ישראל, מורה, שהמלכות היא בזווג עם ז"א. ומשתבחה בשבעה פירות עליונים שיש בה, שה"ס חגית נהי"מ, כשהיא בתיבור עם ז"א למעלה, ועיכ צוה אותם (דפוס דף ג' סיד י) דף ג"א ט"א)

פרי תחבר בטנא. ואי לא תיזל עם האי פרי, אסתמר מלמיזל להווא אתרא. דלא תוקיד לך ז בשלהובהא.

(לו) כך אמר יעקב לבנוי, אסתמרו מלמיחת למצרים, אי לא תחתן לאיש ההוא מנחה. וכד תחתון, תתפייסון כחדא, וכל עלמא בחדוה.

(לז) ות"ח, מה כתיב, ויכיננו את המנתה עד בא יוסף. דהאי מנחה אתתקנת בתריסר סמכין דילה, עד דאתא בעלה לאתחברא בה בצהרים. ובהווא זמנא אינון ייכלון לחמא תמן, וסמא דחיי אתער עלייהו.

(לח) פתח ואמר, א קומה ה' אל נשא ידך. ב לאגברא ימינא על כלא. כד"א, ג נשאתי את ידי. ודא ימינא עילאה, דאקרי אל, דארימת דגלא לעילא. וע"ד, ד ובאת אל הכהן, ודא סטרא דימינא, דאתער בעלמא, והוא יקבל מינך ההוא מנחה, ויקבל לה בימינא.

(לט) וע"ד כתיב, ד לך ה' הגדולה והגבורה. מה טעם. משום דכתיב כי כל בשמים. ואתחבר בארץ האי ראשית פרי, וכל כתרין.

(מ) וע"ד כתיב, ה שאו ידיכם קדש, קבילו להווא מנחה דאקרי ידכם דימינא, ותשאו יתה לאתרא דאקרי קדש, דהיינו שבת, תשאו יתה ליה. וכדין וברכו את ה', כ ואיהי ז אתברכת ב מכלא, על ידי דכהנא דאתלבש ז בבד,

חלוסי גרסאות

ז נ"א בשלהוביתא (קראקא). ח נ"א אתפייסון (קראקא). ט נ"א כגברא (קראקא). י נ"א דא (קראקא). כ נ"א ואיהו (מונקאטש). ל נוסח אחר מברכת (מונקאטש במרוכעים). מ ה"ג הסלם נ"א לכלא (כל הדפיסום). נ נ"א כבר (קראקא).

מסורת הזהר

א (תהלים י. ב) (שמות ו. ג) (דברים כו). יתרו רסא. ת"ק"ח ד' צט ט"א. ז (ד"ה"א כט) ב"א שלט לעיל. תרומה אות לב מ. ה (תהלים קלד) ויחי המט ויקרא רג ת"ז תמ"ט ד' פה : ז"ח ד' פו ט"ד.

והורידו לאיש מנחה

ועל זה, ובאת אל הכהן, והוא צד ימין שנתעורר בעולם, שהוא חסד, והוא יקבל ממך המנחה ההיא. ויקבלה בימין. שהוא חסד.

(לט) וע"ד כתיב לך וגו' : וע"כ כתוב, לך ה' הגדולה והגבורה וגו'. מהו הטעם יש גדולה וגבורה במלכות, היא משום שכתוב, כי כל בשמים ובארץ, אשר היסוד שנקרא כל, מחבר שמים וארץ שהם ז"א ומלכות, ונתחבר בארץ ראשית הפרי הנה, שהוא יסוד, וכל הספידות דהיינו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד.

(מ) וע"ד כתיב שאו וגו' : וע"כ כתוב, שאו ידיכם קדש, שפירושו, קבלו אותה המנחה הנקראת ידכם הימנית, ותשאו אותה אל המקום שנקרא קדש, שהוא או"א. דהיינו שבת, שאז עולה המלכות לאו"א. תשאו אותה אליו. ואז וברכו

הסולם

מאמר

הזה, שהוא יסוד, השמר מללכת למקום ההוא. שהוא המלכות, שלא תשרף אותך בלהביה.

(לו) כך אמר יעקב וכו' : כך אמר יעקב לבניו, השמרו מרדת למצרים, אם לא תורידו לאיש ההוא מנחה. וכאשר תורידו, תתדצו יחד, וכל העולם יהיה בשמחה.

(לז) ות"ח מה כתיב וכו' : ובוא ודאה, מה כתוב ויכיננו את המנחה עד בא יוסף. כי מנחה זו, שהיא המלכות, נתתקנה ב"ב עמודים שלה, שה"ס י"ב שבטיים שבמלכות, עד שבא בעלה ז"א, להתחבר בה בצהרים, ובעת ההיא הם יאכלו לחם שם, וסם חיים יתעורר עליהם.

(לח) פתח ואמר קומה וכו' : סו"א קומה ה' אל נשא ידך. היינו להגביר הימין על השמאל. כש"א, נשאתי את ידי. שזהו ימין עליון, שנקרא אל. שהרימותי הדגל למעלה.

דאיהו ענפא דאילנא עילאה, דאקרי חכמה עילאה דאתלבשת ביה. ומההוא
 ם ענפא, נפקין כל ברכאן בעלמא.

מא) וחושבנא דהאי כהן ם שבועין וחמש. שבועין ותרין, לקביל ע"ב סטרין,
 רשימין בסטרא דחסד. ותלתא דאישתארו, לקביל תלתא דרגין עילאין, דאתלבש
 בהון. ולא בעי כהנא למיפסק, בין ההוא לבוש עילאה דאתלבש ביה, דלא
 לאחזאה פרודא באתרא עילאה. וכדין אתברכן עילאין ותתאין על ידיה.

מב) ות"ח, אלמלא ההוא מנחה דנחתא עמהון, ם ובעיא עליהון רחמין,
 לא נפקי מתמן. הה"ד, ן ותעל שועתם אל האלהים מן ץ העבודה. האלהים:
 דא אימא עילאה. מן העבודה: דא מנחה, דאיהי עבודה ואיהי מצלאה על
 בנהא, כד"א ך ואני תפלה. ואקרי עבודה, בגין דהיא ם ג"ע, ואצטריך ך למפלחה.
 מג) ואיהי קיומא דעלמא. וע"י איתערו חבריא, על תלת מלין עלמא
 ם מתקיים, על התורה, דא יעקב. על העבודה, דא תורה ן שבוע"פ. ועל גמילות
 חסדים, דא אברהם. ד"א, עבודה, דא יצחק, וכולא חד.

מד) וכד איתער האי כהן, להאי עבודה, כדין נחית לחם מן השמים

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ן (שמות ב) חיי שרה רלב להלן אות ס. ז) (תהלים
 (קראקא). ן ג"א ובעת (דפוסים ראשונים). ץ ג"א ל"ג
 מן העבודה עד העבודה (קראקא). ם ג"א ג"ח (מונקאטש
 במרובעים). ך ג"א למפלחא (דפוסים ראשונים). ם ג"א תקיים (קראקא). ן ה"ג ברפוס הינציא ומונקאטש
 בסוגריים ג"א שכתב (קראקא).

מאמר

הסולם

והורידו לאיש מנחה

דחמים (כנ"ל אות כ"ח) לא היו יוצאים
 ממצרים. ז"ש, ותעל שועתם אל האלקים מן
 העבודה. האלקים, זהו אמא עלאה. דהיינו
 בינה, מן העבודה, זו היא מנחה, שהיא
 המלכות והיא עבודה, והיא מתפללת על בניה.
 כש"א ואני תפלה. ונקראת עבודה, משום
 שהיא גן עדן, וצדיכים לעבדה.

מג) ואיהי קיומא דעלמא וכו': והמלכות,
 שנקראת עבודה, היא קיום העולם. ועל זה
 העידו החברים, על ג' דברים העולם עומד, על
 התורה, זו היא יעקב, שהוא ת"ת. על העבודה
 זו היא תורה שבעל פה, שהיא המלכות. ועל
 גמילות חסדים, היא אברהם, שהוא חסד. פירוש
 אחר. עבודה זו היא יצחק, שהוא גבורה. והכל
 אחד. כי המלכות נאחזת בגבורה.

מד) וכד איתער האי וכו': וכשהכהן הזה,
 שהוא חסד דז"א, נתעורר לעבודה הזו, שהיא
 המלכות, אז יורד לחם מן השמים, שהוא ז"א,
 לארץ הזו, שהיא מלכות, וזו ליושביה. לעולמות
 התחתונים. ומהו לחם. זה הוא לחם שעלה
 למעלה

וכרכו את ה'. והיא מתברכת מכל, על ידי
 הכהן, שהוא חסד דז"א, המתלבש בבר, שהוא
 יסוד דז"א שהוא ענף של האילן העליון הנקרא
 חכמה עליונה, כי כשז"א ומלכות מלבישים
 לאז"א, שה"ס חכמה עליונה, נמצא יסוד דז"א,
 שהוא ענף לחכמה עליונה, כי חכמה עליונה
 מתלבשת בו, ומהענף ההוא, שהוא יסוד,
 יוצאות כל הברכות שבעולם.

מא) וחושבנא דהאי כהן וכו': והחשבון
 של כהן, הוא ע"ה. ע"ב הם כנגד ע"ב צדדים
 הרשומים בחסד, כי חסד הוא בחשבון ע"ב. וג'
 שנשארו עד ע"ה, הם כנגד ג' מדרגות עליונות
 חב"ד, שהכהן שהוא חסד דז"א, מתלבש בהם.
 והכהן אינו צריך להפסיק בין אותו הלבוש
 העליון, דהיינו חב"ד, שנתלבש בו, כדי שלא
 להראות פרוד במקום עליון. ואז מתברכים
 עליונים ותחתונים על ידו.

מב) ות"ח אלמלא ההוא וכו': ובוא
 ודאה, אם לא אותה המנחה, שהיא המלכות,
 שהורידו עמהם למצרים, ויעקב בקש עליהם

להאי ארץ, וזן א ליתבהא. ומאי לחם. דא ב לחם, דאסתלק לעילא, ומזוני במזלא תליין. נ ומתמן נחית בשבת מזוני. כיון ז דאיהי קיומא דלעילא. בגין דהוא עלמא דאתי, ועלמא דאתי אפיק נהירו לעילא.

(מה) ועל דא, (ח) היום לא תמצאוהו בשדה, בגין דהאי יומא, קבילת האי שדה, שקיו לגרמה. אבל לעלמא דאתי, תשכתון ההוא יומא טבא, דא הוא שדה, דנהיר בנהירו דשמשא.

(מו) ות"ת, האי שבת כ"ל איקרי. בגין דחמשיין תרעין ביה אתפתחין ואיתער. וכד האי כל אתער לכלה, כדין אימא עילאה אלבישת ליה גבורן עילאין, ואיתעררו רחמין בעלמין, ותיקונא עילאה אתתקן.

(מז) ה והוא, ההוא אפריון. ועל דא כתיב, (ט) אפריון עשה לו המלך שלמה. דא תיקונין דעלמא. עמודיו עשה כסף, דא אברהם. רפידתו זהב, דא יצחק, מרכבו ארגמן, דא יעקב, כליל תרין סטריין. ו דרכיב על כורסייא, דאקרי אהבה זוטא.

(מח) דבר אחר, תוכו רצוף אהבה, ז דא אהבה רבה, דאיהי פנימאה. מבנות ירושלים, כד אתקיננו * (להאי מנחה, דאנהיר לה שמשא.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ח) (שמות טו) לעיל אחרי אות ב/סג. ט) (שה"ש ג). א נ"א לית בהא (קראקא). ב ה"ב הסלם נ"א חלם (כל הדפוסים). ג נ"א ומטלא (ויניציא) נ"א ומ"ט לא (קראקא). ד נ"א דאיהו (דפוסים ראשונים). ה ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג והוא (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף והוא דרכיב (דפוסים ראשונים). ז נ"א מוסיף תוכו רצוף אהבה דא ההוא (מונקאטש בעים).

מאמר

הסולם

הורידו לאיש מנחה

בשעה שהמלכות מקבלת חמשים שערי בינה מן כל, שהוא יסוד דו"א. היא נקראת כלה, שהיא ג"כ בחשבון חמשים, אלא בתוספת ה' הרומזת על המלכות שהיא ה'. אז אמא העליונה, שהיא בינה, מלבשת אותו גבורות עליונות. ומתעוררים הרחמים בעולם. והתקון העליון נתתקן.

(מו) והוא ההוא אפריון וכי: והוא המלכות, היא האפריון ההוא. ועל זה כתוב, אפריון עשה לו המלך שלמה. והוא התקונים של העולם, שהוא מלכות. עמודיו עשה כסף, זהו אברהם, שהוא חסד. רפידתו זהב, זהו יצחק, שהוא גבורה. מרכבו ארגמן, זהו יעקב, שכלול ב' הצדדים, שהם חו"ג. הרוכב על הכסא הנקרא אהבה קטנה. דהיינו המלכות הנקראת אהבה קטנה. וה"ס אהבת דודים שמשמאל. וז"ש תוכו רצוף אהבה.

(מח) דבר אחר תוכו וגר: פירוש אחר. תוכו רצוף אהבה. היינו אהבה רבה, דהיינו אהבת חסד, שהיא מיטיב. שהיא אהבה פנימית

מבנת

למעלה, כלומר, שז"א המשפיע את הלחם עלה לאו"א, והמלכות לישטו"ת, ומזונות תלויים בהשפעת מזלא, שהוא דיקנא דא"א, ואו"א במזלא אתגלילו. ומשם יורד מזון בשבת. כיון שהוא קיום שלמעלה, דהיינו מזון המקיים את העליונים, כי הוא עולם הבא, דהיינו בינה, ועולם הבא מוציא האור למעלה במקומה.

(מה) ועל דא היום וכי: וע"כ, היום לא תמצאוהו בשדה. משום שביום הזה מקבל השדה, שהוא המלכות, שקיו לעצמה, שמשום זה עלתה לבינה, ואינה נמצאת במקומה עצמה. אבל לעולם הבא, דהיינו במקום בינה, תמצאו ליום טוב הזה, שהוא השדה, המאיר באור השמש, שהוא ז"א, הגומד אז במקום או"א, ומשפיע לה.

(מו) ות"ת האי שבת וכי: ובוא וראה, השבת הזה נקרא כל, שהוא יסוד הנקרא כל, שהוא בחשבון חמשים. משום שעל ידו נפתחים חמשים שערי בינה, ומתעורר להשפיע אותם למלכות. וכשהכל הזה נתעורר אל הכלה, כי

(דפויי דף נ"א ס"א י" ס"ב)

(ט) וע"ד ויכינו את המנחה, כדין וישא משאות, פליג לון חולקהתן. ומאן אתר יהיב לון. מאת פניו, ז דא האי כורסייא, דמוזנא דכולא ביה. (נ) ותרב משאת בנימין, מ"ט. בגין דשכינתא בחולקיה. ממשאות כלם חמש ידות, ת"ח, האי ה' בתראה, אקרי כלה, כד אתחבר כ"ל ה' עמה, לא אתיישבו אלא בחולקא דבנימין. וע"ד חמש ידות קביל, כד קביל האי ה' דאקרי מנחה בחולקיה. וכל חמשין ברכאן, דאתיין מכ"ל להאי ה' כליה, קביל בנימין. מ"ט. בגין דאיהו זעירא דכלהו.

(נא) משאת כלהו שבטין עשרה. משאת בנימין, אתרבי, ה' זמנין עשרה. הא חמשין. וכולא בגין האי ה' דשריא בחולקיה. מ"ט. בגין דאיהי זעירא, ואיהו זעיר, אתרעיאת ביה, לשואה מדורה עמיה.

(נב) ועל דא כתיב, ה' הביאני המלך חדריו, דא בנימין, דאעיל ליה יוסף כ באידריה. נגילה ונשמחה, אגילה מבעי ליה, מאי נגילה. דכלהו אעיל לון בגיניה דבנימין. כך, מאי כך. דא כללא דאורייתא, דאתקיים כד נטיר אות ברית קדש. נזכירה דודיך מיין, דכתיב וישתו וישכרו עמו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (בראשית מג.) (כ) (שם.) (ז) (שה"ש א) לך שיג ז"ח לך אות צב ד סה ס"ב סו ס"ב ס"ד סז ס"א ס"ב. ז ה"ג דפוס מונקאטש במדובעים נ"א ל"ג דא (דפוסים ראשונים.) ח נ"א עמא (קראקא). ט נ"א כולא (קראקא). י נ"א אתרבי את ה' זמנין עשרה חמשין וכלא האי ה' (קראקא). כ נ"א באדרא (קראקא).

מאמר

הסולם

והורידו לאיש מנחה

(א) משאת כלהו שבטין וכו': משאת כל השבטים הם עשרה וכתוב, ותרב משאת בנימין. היינו שנתרבה ה' פעמים עשרה, שכל ספירה שבחגית נ"ה דמלכות, נכללה מעשרה, והן החמשים. והכל היה בשביל אותה ה' ששרתה בחלקו. מהו הטעם. הוא בשביל שהמלכות היא קטנה, והוא קטן, דצתה בו לשים משכנה עמו. כלומר, שקטן רומז על מלכות.

מבנות ירושלים, היינו כאשר התקינו את המנחה הזו, שהיא מלכות, שאז מאיר לה השמש.

(ט) וע"ד ויכינו את וגו': וע"ד, ויכינו את המנחה, כדי שהשמש שהיא ז"א יאיר לה. אז וישא משאות, שחלק להם חלקיהם. ומאיוז מקום נתן להם. מאת פניו. זה הוא הכסא, שבו מזון לכל דהיינו הבינה.

(נב) ועל דא כתיב וכו': וע"ז כתוב, הביאני המלך חדריו. זה הוא בנימין, שאמר כן, שיוסף הביאו בחדרו. נגילה ונשמחה, אגילה, לשון יחיד, היה צריך לומר, מהו נגילה, ומשיב, שכל השבטים, הביאם בחדרו בשביל בנימין. ע"כ אומר לשון רבים. כך מהו כך. ומשיב, זה הוא כלל התורה, שנצטרפה מכ"ב אותיות, ובך רומז על כ"ב, שהיא נתקיימה כשיוסף שמר אות ברית הקדש. נזכירה דודיך מיין, כי כתוב, וישתו וישכרו עמו.

(ג) ותרב משאת בנימין וכו': מהו הטעם. הוא, משום שהשכינה היא בחלקו. ממשאות כולם חמש ידות, בוא וראה, ה' אחרונה דהויה, הנקראת כלה, כשכל, שהוא היסוד נתחבר עמה (כנ"ל אות מ"ו) אינם מתיישבים אלא בחלקו של בנימין, כי בנימין, ה"ס יסוד דמלכות, וע"כ קבל חמש ידות כשקבל אותה ה' הנקראת מנחה, דהיינו המלכות, בחלקו. ואת כל חמשים הברכות הבאות מכל אל הכלה, קבל בנימין. שהוא היסוד שלה. מה הטעם. הוא מפני שהוא הקטן מכולם. הרומז על המלכות שהיא קטנה.

מאמר בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

- (נג) וע"ד כתיב, משכני אחריו נרוצה, דמשיך לון לאחוי תמן. כד"א.
 (נד) בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה, דא אהבה דנחתא עמהון לדיירא תמן, וחדו תמן במלכא עילאה, דאתחבר עם יוסף תמן, בגין דנטר ברית קדש דאתייהב לתמניא יומין.
 (נה) וע"ד כתיב, (ו) מישרים אהבוך. מאי מישרים. כד"א (ז) אתה כוננת מישרים. ומאן אינון. כד"א, (ח) משפט וצדקה. אלן איקרון מישרים ודאי. כד"א, (ט) צדיק וישר הוא. ואתכליל דכורא עם נוקבא, משפט אתכליל בצדק, וצדקה איתערת בעלמין כלהו. וע"ד מישרים אהבוך ודאי.
 (נו) וישראל אהב את יוסף מכל בניו. ישראל מבעי ליה, מאי וישראל. לאכללא עמיה שכינתא, דרחימא ליה ליוסף. כגוונא דא תנינן וה', הוא ובית דינו.
 (נז) וכלהו שבטין אודו ליה, על דאתרחים מאבא ואימא. ובריכו ליה ברכת עלמין כלהו, לאתיישבא בדוכתיה כדקא חזי.
 (נח) ומנא לן דאפילו אחוי רחימו ליה. דכתיב (י) על כן עלמות אהבוך. מאי עלמות כד"א (יא) עומד על שנים עשר בקר. ואינון בעלמא דנוקבא, ואינון איקרון עלמות.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

- (ח) (הושע יא.) (ו) (שה"ש א) לעיל אות נב. (ט) (תהלים
 צט) לן רכט. (ז) (שם.) (פ) (דברים לב) תולדות פג
 לעיל כי תשא אות ע. (ז) (בראשית לו.) וישב עד.
 (ט) (שיר השירים א) וירא יט זהר חדש י סה ט"ב. (ו) (מלכים א' ז) ויחי תשנו.

בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

הסולם

מאמר

- (נג) וע"ד כתיב משכני וגו': וע"כ כתוב, משכני אחריו נרוצה. כי יוסף משך אחוי שמה. כש"א בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה. זוהי אהבה, שהיא חסד דז"א, שירדה עמהם לדור שמה, ושמחו שם במלך העליון, שהוא ז"א, שנתחבר שם עם יוסף, משום ששמר את ברית הקדש, שניתנה לשמונה ימים.
 (נד) וע"ד כתיב מישרים וכו': וע"כ כתוב, מישרים אהבוך. מהו מישרים. הוא, כמו שאתה אומר אתה כוננת מישרים. ומי הם. הוא כש"א, משפט וצדקה, שהם ז"א שנקרא משפט ומלכות הנקראת צדקה. אלו נקראים מישרים, בודאי. כש"א צדיק וישר הוא. ונכלל הדבר עם הנוקבא, דהיינו משפט שהוא ז"א, נכלל עם צדק, שהוא המלכות, והצדקה נתעוררה בכל על
 (נו) וכלהו שבטין אודו וכו': וכל השבטים הודו לו, על שאהוב לאביו ולאמו. וברכו לו ברכות כל העולמות, שיתישב במקומו כראוי.
 (נז) ומנא לן דאפילו וכו': ומאין לנו, שאפילו אחוי אהבו אותו. כי כתוב, על כן עלמות אהבוך. מהו עלמות, הוא, כש"א עומד על שני עשר בקר. שהים שהוא המלכות עומד על

נח) בחר דאסתליק יוסף לעילא, מה כתיב, ה) שחורה אני ונאווה, בגין ם דאתתקיף גלותא עלייהו. ועם כל דא ונאווה, נ דלא אתערבי בהו. כאהלי קדר, אתקדרית בינייהו, דגזרו ם עלי כמה גזרין בישין, ועם כל דא אנא ם איהי כיריעות שלמה, בעובדין טבין. בגין דשבטי יה עאלו, ושבטי יה נפקו.

נט) ם אל תראוני שאני שחרחורת, בגין דשמשא אסתליק. וכל דא בני אמי גרמו. מאן בני אמי. דא ם בנוי דיעקב, דובינו ליוסף הכא. ואינון גרמו לי ם ולשכינתא דאתגלייא עמי הכא.

ס) על דא ם אמר, ת) ויאנחו בני ישראל. כד חמו פולחנא קשיא, עד דהוה דכיר להון קיימא עילאה ואתערת ברחמין על בנהא, אימא עילאה. הה'ד, ם) ותעל שועתם אל האלהים, דא אימא : עילאה, דכל חירו בידהא, ופתחה לון פתחין עילאין, תמשין תרעין, ואפיקת לון מתמן. ואתמלייא אימא תתאה רחמין עלייהו. ומשה נפק לעלמא, ממנא ם ואב למרעי לישראל באורייתא.

מאמר למנצח על שושנים

סא) ת"ה, דוד רמו ליה להאי תושבתתא ה דשיר השירים קודש קודשייא,

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ה) (שה"ש א) לעיל יתרו אות לו. ו) (שם) לעיל יתרו אות מה. ת) (שמות ב) אורא רבא קעט לעיל אות מב. ם) (שם) לעיל אות מב.
 ז) (דפוסים ראשונים) ק ניא אמרין וליג ויאנחו (דפוסים ראשונים) ניא כל דא אמרין (הגהות דפוס מונקאטש).
 ד) ניא ליג עלאה (דפוסים ראשונים). ו) ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ניא אבוי רעי (דפוסים ראשונים) ניא ממעי אמו (הגהות דפוס מונקאטש). ת) ניא ליג דשיר השירים (קראקא).

מאמר

הסולם

בתבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה

אמי. אלו הם בניו של יעקב שמכרו את יוסף כאן, והם גרמו לי ולשכינה, שגלתה עמי כאן. ם) על דא אמר וכר' : על זה אמר, ויאנחו בני ישראל, כשראו את העבודה הקשה, עד שהיתה גזכרת להם הברית העליונה, ואמא עלאה, עהיא בינה, נתעוררה ברחמים על בניה. ז"ש, ותעל שועתם אל האלקים, זו היא אמא עלאה, שכל החרות בידיה, ופתחה לישראל הפתחים העליונים, שהם חמשים שערים והוציאה אותם משם, ואמא תחתונה, שהיא מלכות נתמלאה רחמים עליהם. ומשה יצא לעולם, ממונה, ואב, לרעות את ישראל בתורה.

מאמר למנצח על שושנים

● סא) ת"ה דוד רמו וכר' : בוא וראה, דוד רמו

על י"ב בקר, עה"ס י"ב שבטים עליונים שבמלכות שמשט שורש י"ב שבטי ישראל. והשבטים נקראים עלמות, משום שהם בעילם הנוקבא, דהיינו המלכות.

נח) בחר דאסתלק יוסף למעלה, מה כתוב, שחורה אני ונאווה, שחורה היינו משום שהגלות נתחוקה עליהם, ועכ"ז ונאווה, היינו משום שלא נתערבו במצרים. כאהלי קדר, היינו, נשחרתי ביניהם, שגזרו עלי כמה גזרות רעות, ועם כל זה, אני הוא יפה כיריעות שלמה, במעשים טובים. משום ששבטי יה, באו למצרים, ושבטי יה יצאו משם. שלא נשתנו.

נט) אל תראוני שאני שחרחורת : היינו משום שאשופתני השמש, כי השמש, שהוא ז"א נסתלק, וכל זה בני אמי גרמו לי. מי הם בני ם. (דפוס דף ניא ס"א י" ט"ב)

על ידא דבני קרח, אלא דלא מטא זמנא * דיתאמר. בג"כ כתיב, ג) למנצח על שושנים לבני קרח משכיל שיר * ידידות. על שושנים, אלין נשיקות פיהו, דאיקרון שפתותיו שושנים.

סב) ד"א. שושנים, אלין שית שנין, דאתחברון בהאי שושנה סומקא, דאיהי שביעאה דכלא. משכיל, דא נגידו דעתיקא קדישא, דנגיד לון בהאי שעתא, דיתבי יחד ולא ג מתפרשין. בגין אינון נשיקין בדביקותא דרוחא. ולא מתפרשין.

סג) שיר ידידות, רמז להאי שירתא. דאקרי שיר כפול. ג הכא שיר השירים, והכא שיר ידידות, וכולא חד. קב"ה וכנסת ישראל, איקרון דודים. הה"ד, ג שנתו ושכרו דודים. בגין כך שיר ידידות, דאינון דודים, דא משבחה לדא, ודא משבחה לדא. וכמא דהתם, כנסת ישראל שריאת בתושבחתא, דהכי אתחזי, דכתיב ישקני. אוף הכא, היא שריאת לשבחה למלכא.

סד) רחש לבי דבר טוב. רחש לבי, דא חייתא, דרחיש בליליא, דאקרי לבי. דבר טוב, דסליקת ד ברעותה ה דיתחבר מלכא עמה, דאקרי טוב.

סה) ד"א. בגין דלא אתייהיב ליה רשו לגלאה, אמר רחש בגין דמרחשא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א דאיתמר (דפוסים ראשונים). ב נ"א ל"ג מן מתפרשין עד מתפרשין (תהלים מה). ג נ"א שיר השירים הכא (דפוסים ראשונים).

ג (שה"ש ה) ויצא שסט להלן אות סט. ד (תהלים מה).

ז נוסח אחר ברעותא (קראקא). ה נוסח אחר דאתחבר (ווינציא) נוסח אחר דאיתחבר (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

דהיינו י"ה. ושיר השירים הוא י"ה. שיר הוא י' השירים הוא ח'. כמ"ש בזהר תרומה (אות שני"ט). כאן אומר שיר השירים וכאן אומר שיר ידידות והכל אחד. הקב"ה וכנסת ישראל, שהם ז"א ומלכות, נקראים דודים. ז"ש שנתו ושכרו דודים. משום זה כתוב, שיר ידידות, שיר של הדודים האלו, זה משבח לזה וזה משבח לזה. וכמו שם בשיר השירים, התחילה כנסת ישראל בשבחה, שכך הוא ראוי, שכתוב, ישקני, אף כאן המלכות התחילה לשבח אל המלך.

סד) רחש לבי דבר טוב: רחש לבי, זו היא חיה שרוחשת בלילה, שהיא המלכות. הנקראת לבי. דבר טוב, שעלה ברצונה שיתחבר עמה המלך הנקרא טוב, שהוא ז"א. סה) ד"א בגין דלא וכו': פירוש אחר. דוד הוא המלכות ומשום שלא ניתנה לו רשות לגלות יונו שיתחבר עמו המלך שנקרא טוב, כי עוד לא נשלמה המלכות, אמר רחש משום שרחש

רמז לתשבחה של שיר השירים שהיא קדש קדשים. שהיתה ראויה להאמר על ידי בני קרח, אלא שלא הגיע הזמן להאמר. משום זה כתוב, למנצח על שושנים לבני קרח משכיל שיר ידידות. על שושנים, אלו הן נשיקות פיהו, הנקראות שפתותיו שושנים.

סב) ד"א שושנים אלין וכו': פירוש אחר. שושנים, אלו הן שש שנים, שהן חג"ת נה"י, שנתחברו בשושנה האדומה הוה, שהיא שביעית של כולן, דהיינו המלכות שהיא שביעית, אחר חג"ת נה"י. משכיל, זו היא המשכה של עתיקא קדישא, שהוא כתר, הנמשך להם באותה שעה, שז"א ומלכות, יושבים יחד ואינם נפרדים. משום שהנשיקות הן בדבקות הרות, ואינן נפרדות.

סג) שיר ידידות רמז וכו': שיר ידידות, הוא רמז לאותה שירה שנקראת שיר כפול.

ליה האי מלה בלביה, ואפילו בשפוותיה לא אתייהיב ו ליה רשו לרחשא, אלא בלביה.

טו) ד"א. מ"ט רחש לבי. בגין דדבור בלא קול, לא יכיל למללא. והאי לבי דאקרי דבור, עד השתא לא אשתלימת, עד דאתא שלמה מלכא, ו ובנא לה ביתא, ואשתלימת סיהרא ברבו יתיר על כולא. בגין דקול אתחבר עמה. טז) וההיא שעתא, ה אתייהיב רשו למללא, דהא אשתלימת ו בקלא. ויתבא בשלימו עם מלכא. בגין דאפיקת ברא חכימא לעלמא, ואתקינת ביתא למלכא. כדן מלכא שוי מדוריה עמה, ושראת למללא, ואמרת ישקני מנשיקות פיהו. סח) אבל השתא ביומי דדוד, עד כדן לא יתבא באשתלמותא, בג"כ רחש לבי ודאי ההוא דבר טוב. השתא טוב, ולא טובים. כיון דאתחבר קול עמה, כדן טובים ו דאי ו כולא. צדיק טוב אקרי, דכתיב, ה אמרו צדיק כי טוב. אוף איהי אתקריאת טובה. ו טובה חכמה. ו וכד ו איתקריבו אתחברו כחדא באינון נשיקין, כדן ו כי טובים דודין ו מיין, אינון דודים תרווייהו כחדא. טט) הכא דודים, והכא ידידות. ואימת אינון טובים. מיין. ו כד אשתקיין מגיה דההוא יין דמנטרא. וע"ד כתיב, ה שתו ושכרו דודים. דהא נטיען שקיו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה) (ישעיה ג) ב"א שכו. ו) (קהלת ז) חוקת מט. ו) (שה"ש א) ב"ב קל ויקרא קצה אמור קבו בהעלותך כב להלן פו. ח) (שם ה) לעיל אות סב.
 ז) ב"א ל"ג ליה (קראקא). ז) ב"א ובנה (דפוסים ראשונים).
 ח) ב"א מוסיף אתייהיב לה (קראקא). ט) ב"א כולא (חינצא מונקאטש בסוגריים). י) ב"א עמו (דפוסים ראשונים). כ) ב"א ודא (חינצא). ל) ב"א ככולי (קראקא).
 מ) ב"א והכי. נ) ב"א אית קריבו (חינצא). ס) ב"א מוסיף מין טובים ודאי (דפוסים ראשונים). ע) ב"א כד ההיא יין דמנטרא אשתקיין מגיה (דפוסים ראשונים).

למצח על שושנים

הסולם

מאמר

שם המלך משכנו עמה. שהוא קול, והתחילה לדבר, ואמרה, ישקני מנשיקות פיהו.

סח) אבל השתא ביומי וכו': אבל עתה בימי דוד, ועד עתה עוד לא ישבה בשלימות. משום זה, רחש לבי ודאי הדבר הטוב ההוא, שהוא ז"א. עתה אומרת טוב, ולא טובים. אחר שהקול נתחבר עמה, בימי שלמה, או נאמר טובים ודאי בכל. דהיינו כי טובים דודין מיין. הצדיק, שהוא יסוד, נקרא טוב, שכתוב, אמרו צדיק כי טוב. אף היא, המלכות, נקראת טובה. שכתוב טובה חכמה. שטובב על המלכות הנקראת חכמה תתאה. וכשנתקריבו ונתחברו יחד בנשיקות האלו, או נאמר, כי טובים דודין מיין, שהם דודים שניהם ביחד. ע"כ נאמר טובים.

טט) הכא דודים והכא וכו': כאן כתוב, דודים

שרחש הדבר בלבו, ואפילו בשפתותיו לא נתנה לו רשות לרחש, אלא בלבו.

טו) ד"א מ"ט רחש וכו': פירוש אחר. מה הטעם שרחש לבי, הוא משום שדבור בלי קול אינו יכול לדבר, ולבי זה, שהוא המלכות, נקרא דבור, וז"א נקרא קול, וכיון שהיתה בלי ז"א נבחו שהדבור היה בלי קול, כי עד עתה עוד לא נשלמה המלכות, עד שבא שלמה המלך ובנה לה בית, שהוא בית המקדש, ונשלמה הלבנה, שהיא המלכות, בגדלות יתרה על הכל. משום שהקול, שהוא ז"א, נתחבר עמה.

טז) וההיא שעתא אתייהיב וכו': ובאותה שעה, שנשלמה, ניתנה הרשות לדבר, כי נשלמה בקול, שהוא ז"א, וישבה בשלמות עם המלך, שהוא ז"א, ומשום שהוציאה בן חכם לעולם, שהוא שלמה, והתקינה בית למלך, או (דפוי דף ג"א ט"ג) 682

בעיין מנהרא עמיקא, אימא עילאה, דאיהי אשקיאַת לון בקדמיַתא מההוא יין.
(ע) הה"ד ט שמאלו תחת לראשי, ולבתר לריח שמניך טובים, הה"ד
וימינו תחבקני. ודא הוא משחא טבא, דנגיד ליה מאימא.

(עא) הה"ד י כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן פ אהרן. דא כהנא
רבא לעילא, ימינא דמלכא, כהן לעולם. וכד מטא ההוא משחא ז אל דיקניה
דאהרן, כדין שמניך ודאי איקרון, מסטרא דאימא ומסטרא דאברהם, וכדין
שמניך טובים.

(עב) מ"ט נגיד ההוא משחא טבא לאברהם. משום דפשיט ימינא, לאנהרז:
לסיהרא. ק ועל דא כתיב, ט הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מה
טוב, דא נהורא ר קדמאה. דכתיב, וירא אלהים את האור כי טוב. ומה נעים,
דא נעים זמירות ישראל. יומא רביעאה, סיהרא.

(עג) ות"ח, כמה דנהורא דאתברי ביומא קדמאה, יהיב שלימו, ונגיד
מניה ט נהירו, לנהורא דהאי עלמא אתנהיג ביה. ה אוף אברהם, נהורא קדמאה,
יהיב נהירו להאי ברַתא דמלכא, יומא רביעאה, דעל ידה אתנהיג האי עלמא.

זלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) שם ב) ב"א רפא לעיל כי תשא אות עה. י (תהלים פ נ"א מוסיף אהרן שיורד על פי מדותיו (קראקא).
(קלג) לך רסג. כ) (שם) ויקרא צט להלן אות עו קו. ז נ"א על (חינציא) נ"א
עד (קראקא). ר נ"א מוסיף קדמאה יומא קדמאה
דפוסים ראשונים). ש נ"א נהיר (דפוסים ראשונים).
ת הכי גרים הסלם גוסח אחר מוסיף אוף הכא (קראקא) גוסח אחר הכי (חינציא בסוגריים).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. זהו
כהן גדול שלמעלה, שהוא ימינו של המלך,
דהיינו חסד דז"א, שהוא כהן לעולם. וכשמגיע
אותו השמן אל זקן אהרן, שהוא חסד, אז ודאי
שנקראים שמניך, לשון רביס, דהיינו שמן מצד
אמא, שהוא בינה, ושמן מצד אברהם, שהוא
חסד. ואז שמניך טובים.

(עב) מ"ט נגיד ההוא וכו': מה הטעם
שנמשך השמן הטוב ההוא לאברהם, הוא משום
שפשט ימינו, שהוא חסד, להאיר אל הלבנה,
שהיא מלכות. וע"כ כתוב, הנה מה טוב ומה
נעים שבת אחים גם יחד. מה פוזב, זהו האור
הראשון. שביוס א' דמעשה בראשית, שכתוב,
וירא אלקים את האור כי טוב שהוא חסד. ומה
נעים, זהו נעים זמירות ישראל, שהוא היום
הרביעי, שהוא הלבנה, דהיינו המלכות.

(עג) ות"ח כמה דנהורא וכו': וברא
וראה, כמו שהאור הנברא ביום ראשון נותן
שלמח

דודים, שפוזב על שניהם יחד. וכאן ידידות,
שהיא לשון יחיד. משום שז"א אינו עמה. כנ"ל.
ומתי הם טובים. מיין כאשר ישקו מן אותו
היין המשומר. שה"ס הארת החכמה מבינה
הנקראת יין. וע"כ כתוב, שתו ושכרו דודים.
כי הנטיעות, שהם ז"א ומלכות, צריכים
להשקותם מנהר עמוק, שהוא אמא עלאה,
דהיינו בינה, שהיא השקתה אותם תחילה
מאותו היין.

(ע) הה"ד שמאלו תחת וגר': ז"ש,
שמאלו תחת לראשי. שהיין, שה"ס הארת
החכמה משמאל, אמא משקה אותם תחילה,
ולאח"כ לריח שמניך טובים, שה"ס חסדים
מימין. ז"ש וימינו תחבקני. שאחר שמאלו תחת
לראשי, שה"ס יין, כתוב וימינו תחבקני, שה"ס
שמן. וזה הוא השמן הטוב שנמשך לו מאמא,
והיא בינה.

(עא) הה"ד כשמן הטוב וגר': ז"ש, כשמן
(דפו"י דף נ"א ס"ג)

ועל דא חוט של חסד « משוך עליה, לאנהרא מן נהוריה. וכד אתחברת עמיה ויתבא לימינא, אתגדל איהו בכולא.

(עד) ות"ח, אברהם כד אתא לעלמא, מה כתיב ביה. ה) ואגדלה שמך. * מאי היא. דאוסף ביה ה"א. והאי אתרא, ביה אתגדל קב"ה. הה"ד, ג) גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו. ב) כד האי קרתא קדישא, דאקרי ה' תתאה, אהבה זוטא אתדבקת ביה, ושרי בגווה, שמיה יתגדל על כולא.

(עה) ות"ח, כתיב ה) צדיק ה' בכל דרכיו. בגין דבהאי דרגא יהיב ביים דרך. וחסיד בכל מעשיו, בההוא דרגא, ימינא דמלכא אתעביד בעלמא. ועל דא, אברהם בהאי ימינא, ג) עביד ליה בריה חדשה, ואתחדש מזלא ד דיליה לאולדא, ואתגדל על כולא. ועל דא, ו) וי"י ברך את אברהם בכ"ל ה) בהאי בכ"ל, ברתא דמלכא דאתייהבת ליה.

(עו) ומאי ברכתא. משחא טבא דנחית על ראשיה. הה"ד, ו) מה טוב ומה נעים. ו) ודאי. כשמן הטוב, שמן שרייא ביה ברכתא, דאתרא גרים. ועל דא, וה' ברך את אדוני מאד, ויגדל כמא דכתיב, ז) ואגדלה. שמך, כמא דכתיב, ח) שמן תורק שמך.

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

א נוסח אחר משיך (דפוס קראקא). ב נוסח אחר מוסיף אימתי איהו גדול כד (דפוסים ראשונים). ג נ"א דצבד (דפוסים ראשונים). ד נ"א ל"ג דיליה (קראקא). ה נ"א דבהאי (דפוסים ראשונים). ו ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א דא כשמן ושמן שרייא (דפוסים ראשונים).

ח) (בראשית יב) לך לב תק"ח ד קיה ט"א. ט) (תהלים מח) פקודי דעט ז"ח ד נב ט"ב לעיל כי תשא אות יב להלן אות קב. ס) (שם קמה) צו פט. ע) (בראשית כד) חיי שרה קיה ז"ח לראות נ תק"ח ו' קטו ט"ב להלן אות פד. פ) (תהלים קלג) לעיל אות עב. צ) (בראשית כד) וירא קמג ט) (שה"ש א) וירא יט.

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

כתוב, צדיק ה' בכל דרכיו. משום שבמדרגת כפל הזו, שהיא המלכות, הסו"ה, נותן ביים, שהוא המלכות, דרך, שהוא יסוד, וחסיד בכל מעשיו, היינו במדרגת כפל הזו נעשה בעולם ימינו של המלך, שהוא חסד, ונמצא החסד בכל מעשיו, ועל זה, אברהם, בימין הזה, שהוא חסד שבמלכות, שה"ס ה' שהוסיף לו, עשה אותו הקב"ה בריה חדשה, ונתחדש המזל שלו להוליד, ונתגדל על הכל. וע"כ, וה' ברך את אברהם בכל, דהיינו שברך אותו עם כפל זה, שהיא בת מלך, שהיא המלכות, שנתנה לו. (עו) ומאי ברכתא משחא וכו': ומיהו הברכה שברכו. היינו שמן הטוב שירד על ראשו. ז"ש, מה טוב ומה נעים. ודאי כשמן הטוב, כי שמן ה"ס חסדים הנמשכים מחכמה שבימין (ע"י בפלפ"ס) וע"כ בשמן שורה הברכה, כי המקום גורם, מפני שנמשכת מחכמה

שלמות, ונמשך ממנו אור אל האור שהעולם הזה מתנהג בו. אף אברהם שהוא האור הראשון נותן אור לבת מלך היא, שהיא יום רביעי, דהיינו מלכות, שעל ידה מתנהג העולם. וע"כ חוט של חסד משוך עליה, על המלכות, להאיר מאורו. וכשהמלכות מתחברת עמו ויושבת לימינו, לקבל חסדים, הוא מתגדל בכל. (עד) ות"ח אברהם כד וכו': ובוא וראה, אברהם, כשבא לעולם, מה כתוב בו, ואגדלה שמך. מה הוא היינו שהוסיף ה' שהיא המלכות על שמו, והמקום הזה, שהוא המלכות, הקב"ה נתגדל בו, ז"ש, גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו. מתי הוא גדול. היינו כשהעיר הקדושה הזו, הנקראת ה' תתחוננה, ונקראת אהבה קטנה, שהיא המלכות, נתדבקה בו, והוא שוכן בתוכה, אז יתגדל שמו על הכל. (עה) ות"ח כתיב צדיק וגו': ובוא וראה 684 (דפ"י דף ג"ג ט"ג י" ס"ד)

(עז) ת"ח, כד קב"ה זמין לארמא ימיניה על כולא, ביומי דמשיחא, בהאי משחא טבא. מאי כתיב. (ז) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. האי יום ההוא לא ידענא, מאן הוא. אלא דא יומא קדמאה, ימינא דאברהם, דזמין לאתערא לאקמא לה מעפרא.

(עח) זע"ד ביום ההוא, יומא קדמאה זכלא. נאום ה', דא אברהם, דאתמר עלוי נאום ה' מקמי כולא. דכתיב, (ט) בי נשבעתי נאם ה'. והכא אתרמיז שמא דעתיקא, דאומי ביה זעיר אנפין לאברהם. ועל ה דא ההוא יומא, לא יום ולא לילה אקרי, דבעתיקא תליא, דבעי לאוקיר דיקניה. ה בההוא יומא אקים את סוכת דוד הנופלת.

(עט) משה, חמא כל אינון עקתינ דזמינין למיתי לעלמא, כד האי סכה נופלת. דכתיב, (י) והכיתי אתכם גם אני, אף אנא עמכון בגלותא. וכד אשתלימו אינון תובין מאי כתיב. (יא) ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. סמך ארעא קדישא, סוכת דוד, לאברהם, לאקמא לה בימינא, ותיתיב בשלימו.

(פ) מאן בריתי. דא אברהם. דכתיב, (יב) הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים. וכד האי ברית דאיהי ה' עמך, תשתלים בכולא. ועל דא איתערו חברייא,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(ז) (עמוס ט) נח רצא. (ש) (בראשית כב) וירא תי. (ח) (ויקרא כו) להלן אות קכב. (א) (שם) וירא כב ז"ח ד נג ט"א נט ט"ב (ב) (בראשית יז) נח קלד לך רצו תעב.

ז נ"א מאי וליג הוא (קראקא). ח נ"א ליג דא (חינצ'א).
ס נ"א הוא יומא מאי (קראקא). י נ"א מוסיף כד חמא (דפוסים ראשונים).

למצח על שושנים

הסולם

מאמר

ההוא. לא יום ולא לילה (זכריה י"ד) כי בעתיקא תלוי ולא ביום ולילה שהם ז"א ומלכות. שדוצה להוקיר הדיקנא, דהיינו שמשפיע השפעת הדיקנא (כמ"ש באדרא רבא אות קס"ג) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת.

(עט) משה חמא כל וכי: משה ראה כל אלו הצרות העתידים לבא לעולם כשהסוכה הזו, שהיא המלכות, נופלת, שכתוב, והכיתי אתכם גם אני. אף אני עמכם בגלותיכם. וכשהעונות האלו זשלמו, מה כתוב, ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. סמך הארץ הקדושה, סוכת דוד, לאברהם כדי להקימה בימינו, שהוא חסד, מדתו של אברהם, וחשב בשלימות.

(פ) מאן בריתי דא וכי: מי הוא בריתי. זה הוא אברהם, שכתוב בו, הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים וגו'. וכשהברית הזו, שהיא ה' דהיינו המלכות, נמצאת עמך, דהיינו עם

מחכמה וע"כ, וה' ברך את אדוני מאד ויגדל. כי מחכמה נמשכת הגדלות, כמ"ש, ואגדלה שמך כמ"ש שמן תודק שמך.

(עז) ת"ח כד קב"ח וכי: בוא וראה כשעתיד הקב"ה להרים ימינו על הכל בימי המשיח, בשמן הטוב הזה. מה כתוב, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. היום ההוא הזה אינו יודע מי הוא. אלא זה הוא היום הראשון מעצת הימים שהם חגית נה"י, שהוא ימין של אברהם, דהיינו חסד, העתיד להתעורר ולהקים המלכות מעפדה.

(עח) זע"ד ביום ההוא וכי: וע"כ ביום ההוא, היום הראשון לכל. נאום ה', היינו בפסוק שלאחר זה, שמסיים, נאם ה' עשה זאת, זהו אברהם, שנאמר עליו, נאם ה', מקודם לכל אדם. שכתוב בי נשבעתי נאם ה'. וכאן נרמז השם של עתיקא, שנשבע בו ז"א לאברהם (כמ"ש באדרא רבא אות נ"ט). וע"כ נקרא היום

כ מאן דקרי ליה אברם, פגים אתרא דאקרי עשה ולא תעשה. בגין דבהאי ה', אשתלים במהימנותא.

פא) וכד תסתליק ה' בימינא דאימא, ברתא תקבל מאימא עילאה, ההוא טובה דלא אתפסק לעלמין, וכדין עבדת נוקמין לשאר עמין. ועל דא כתיב, די מטורא אתגזרת אבן די לא בידין. מטורא: דא אברהם, טורא עילאה. אתגזרת מ אבן. דא איהו אבן אחת, דעלה ז' עיינין. ועבדת דינין בכלהו דהדיקו כנהא בין רגלין, הדיקת לון ככולא. וכתיב ז' הוות לטור רב ומלאת כל ארעא, בגין דאתדבקת בימינא, אור הלבנה כאור החמה.

פב) ות"ח, בקדמיתא כד אתא אברהם לעלמא, אתנהירת סיהרא. ושראת לאנהרא, עד דאשתלימת בדרגהא, ביומוי דשלמה, דאתגדל על כלא. דכתיב, ויגדל את כסאו מכסאך. ועל דא, ו) ואכרה לי בחמשה עשר כסף, ז אינון ט"ו זכאין ח עד שלמה. וע"ד על ידו אתייהיבת האי תושבחתא עילאה, בגין דיתגדל בה. אבל דוד בלחישו אתאמר, ולא אתייהיב ליה רשו לגלאה. פג) ז) אומר אני מעשי למלך, לאתערא מלך עילאה. ומאי אינון מעשי,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (דניאל ב.) ז) (שם) כי תצא עד תק"ח ד' קי ט"א. ה) (מ"א א.) ו) (הושע ג') לעיל אות יב. ז) (תהלים מה.)
 כ ז"א ל"ג מאן (קראקא). ל ז"א בתה (דפוסים ראשונים). ח ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ז"א ל"ג אבן (דפוסים ראשונים). נ ז"א ל"ג אינון (דפוסים ראשונים). ס ז"א על (קראקא).

מאמר

הסולם

למצנח על שושנים

שכתשו בניה בין רגלים. וכתשה אותם בכל וכל וכתוב הות לטור רב ומלאת כל ארעא. שהיתה להר גדול ומלאה את כל הארץ. והוא, משום שנתדבקה בימין. והיה אור הלבנה כאור החמה.

פב) ות"ח בקדמיתא כד וכו' : ובוא וראה בתחילה, כשאברהם בא לעולם, האידה הלבנה והתחילה להאיר עד שנשלמה במדרגותיה. בימיו של שלמה, שנתגדל על הכל, שכתוב, ויגדל את כסאו מכסאך. וע"כ, ואכרה לי בחמשה עשר כסף. אלו הם ט"ו צדיקים עד שלמה, (כמ"ש) בשמות רבה פט"ו כ"ו) וע"כ ניתנה על ידו אותה תשבחה עליונה, כדי שיתגדל בה. אבל דוד, אמר בלחש ולא ניתנה לו רשות לגלות.

פג) אומר אני מעשי וכו' : אומר אני מעשי למלך, היינו לעורר את המלך העליון. ומה הם מעשי, מי שהמעשה אינו תלוי בו, כי המלכות ה"ם נקבה קרקע עולם, שאינה עושה שום מעשה כי המעשה תלוי למעלה, בזכר

עם החסד, היא תשתלם בכל. וע"כ העידו החברים, מי שקורא אותו אברם בלי ה', הוא פוגם המקום שנקרא עשה ולא תעשה, דהיינו המלכות, משום שהוציא ה' שהיא מלכות מאברהם שהוא חסד. כי בה' זו דאברהם, נשלמת האמונה, שהיא המלכות, כי כל שלמותה היא, לקבל החסד שבאברהם. שאל"כ, היא חכמה בלי חסדים ואינה יכולה להאיר.

פא) וכד תסתליק ה' וכו' : וכשתעלה ה' בימינה של אמא, דהיינו בימין הבינה, תקבל הבת, שהיא המלכות, מאמא עילאה, הטובה היא שאינה נפסקת לעולם, דהיינו החסדים הגדולים הנמשכים מא"א עלאין, שזוהתם אינו נפסק, ואז המלכות עושה נקמות בשאר העמים. וע"ז כתוב, די מטורא אתגזרת אבן דלא בידין, שנחצבה מן ההר אבן מאליה, בלי ידים. מטורא, זהו אברהם שהוא ההר העליון אתגזרת אבן, זו היא אבן אחת שעליה שבע עינים. דהיינו שנכללת משבע ספירות חגיית נהי"מ, ועושה דין בכל האומות (דפו"י דף ז"א ט"ד) 686

מאן דלא תלי ביה עובדא מאי עביד, דהא מעשה לעילא תלי. אלא, מאי מעשי אליו אינון (n) לשוני עט סופר מהיר. בגין דשבחת בפלגו ליליא למלכא עילאה. שיר ידירות, כד"א שיר השירים, דשבחא מטרוניתא למלכא, אוף הכא מטרוניתא שבחת ליה.

(פד) (* (ט) יפיפית מבני אדם, הא אוקמוה חברייא באברהם. » נתיפית בעליונים, (פ) אנכי מגן לך. » נתיפית בתחתונים, (ג) נשיא אלהים אתה. לכך יפיפית, תרין (ק) תושבחן כלילין. הוצק חן בשפתותיך, (ז) הנה נא הואלתי. על כן ברכך, (ח) וה' ברך את אברהם בכל.

(פה) אבל ת"ח, האי קרא, רוא עילאה אית ביה. לקביל מלכא עילאה, אמרית ליה יפיפית לעילא במשריין עילאין, דאינון משבחן קמך. ולתתא, באינון זכאי קשוט, דקיימין בפלגות ליליא. הוצק חן בשפתותיך, בשעתא דאת ר קרי ומקיש לתרע היכלי, פתחי לי אחותי. על כן ברכך (ט) אלהים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ע נ"א יפיפית (דפוסים ראשונים). פ נ"א הן אראלים צעקו חוצה וגוי' (מונקאטש במרובעים). צ נ"א ל"ג נתיפית (דפוסים ראשונים). ק נ"א חושבן (מונקאטש בסוגריים). ר נ"א קדים (קראקא). ש נ"א מוסיף אלקים לעולם (דפוסים ראשונים).

(ח) (שם). ט) (סס) בא קיא. י) (בראשית טו) לך קיה רב שיט שלח פקודי עז תקעג ז"ח לך צה. כ) (שם כג) חיי שרה נה. ג) (שם יח) וירא קצו בהשמטות ח"א ד' רנה : ד"י. ט) (שם כז) לעיל אות עה

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

בגין דשבחת בפלגו ליליא למלכא עילאה, דהיינו מה שמלכא עילאה נשתבח בה בתצות לילה נבחן למעשה. וע"כ אמרה. מעשי למלך.

(פד) יפיפית מבני אדם : כבר העמידו זה החברים באברהם. שאמרה לו. נתיפית בעליונים, שכתוב, אנכי מגן לך. נתיפית בתחתונים שכתוב נשיא אלקים אתה בתוכנו לכן כתוב יפיפית, שכולל ב' שבחים. הוצק חן בשפתותיך, שכתוב. הנה נא הואלתי לדבר וגו'. על כן ברכך, שכתוב. וה' ברך את אברהם בכל.

(פה) אבל ת"ח האי וכר : אבל בוא וראה, מקרא זה, סוד עליון יש בו. שאמרה כנגד המלך העליון, שהוא ז"א. שאמרה לו. יפיפית למעלה, במחנות העליונים, שהם משבחים לפניך. יפיפית למטה, באלו צדיקי אמת העומדים בחצות לילה. הוצק חן בשפתותיך, היינו בשעה שאתה קורא ודופק בשער היכלי, פתחי לי אחותי. על כן ברכך אלקים, היינו אמא עילאה, שהיא בינה. שהעטירה אותך בעטרות עליונות. לעולם, היינו בשביל העולם הזה

בזכר. בד"א. א"כ. מה היא עושה. הרי המעשה תלוי למעלה. בד"א. ומשיב. אלא מה מעשי אלו הם לשוני עט סופר מהיר. דהיינו שהיא משבחת בחצות לילה למלך העליון, שהוא ז"א. שיר ידירות, הוא כש"א. שיר השירים, ששם המלכה משבחת למלך. אף כאן המלכה משבחת למלך. דהיינו המלכות משבחת לז"א.

פירוש ההמשכה מלמעלה למטה נבחנת לבחינת מעשה ומלאכה. וכיון שהחכמה אינה נמשכת ממעלה למטה, אלא ממטה למעלה בלבד, ע"כ נבחנת שאין בה מעשה ולפיכך אינה מגולה, אלא במלכות (כנ"ל בזהר ב"א דף ק"ח ד"ה וכבר) שהיא בבחינת נקבה בעת החוג. שאין בה מעשה. ולא בזכר. בז"א, מפני שאסור בה המעשה. וזה ששואל, איך אמרה המלכות לז"א, מעשי למלך, והרי אין בה מעשה. ומשיב שמה שמשבחת בחצות לילה למלך העליון נחשב למעשה. כלומר שחצות לילה הוא זמן גילוי הארת החכמה שבה, בסו"ה ותקם בעוד לילה. ואז הקב"ה נכנס לגן עדן, שהוא המלכות ונכלל ממנה בהארת החכמה. והתכללות זו שבז"א שהוא זכר, נחשבת כמו מעשה. ח"ש (דפו"י דף נ"א ט"ד) דף נ"ב ט"א) 687

אימא עילאה אעטרא לך בעטרין עילאין. לעולם, בגין ההוא עולם בתראה, ובגינה קאמר, דאיהו אנהיר לה.

(פו) ד"א. ה לעולם, דא ימינא לעילא. דכתיב, ו אתה כהן לעולם. וכל ברכאן ומשחא טבא שריין ביה, ואוקימנא ליה. וע"ד כתיב על כן, כד האי כן אתחברת לעילא. אבל בזימנא דאתרחקא מניה האי עולם, מאי כתיב. ו שאוג ישאג על נוהו, דא מטרוניתא, בגין דאתמנעו מניה ברכאן, דלא שריין ביה, אלא כד האי נוהו אתחברת ביה. ו האי הוא דכתיב שאוג ישאג על נוהו. לקביל דא כתיב, ו כי טובים זודיך מיין לריח שמניך טובים, מאי טעמא. בגין דברכך אלהים לעולם.

(פז) משכני אחרין נרוצה, לקבל דא כתיב, ו חגור חרבך על ירך גבור. דא ז חרב לה מלאה דם. לאתפרעא מחייביא, דגרמין לה פרודא מלעילא. ב קרבית ג יתה לגבך לרחמא עלמא, ותתבסמון כחדא. (פח) וכד אתקריבת ביה, אתלבש בהוד והדר. ד הה"ד, ק הוד והדר לבשת. ומ"ט. בגין דההיא שעתא אתגדל בגין דאתחבר בעיר אלהינו. ועל

חלופי גרסאות

ח ג"א מוסיף על כן ברכך אלקים לעולם (קראקא).
א ג"א האי דכתיב (דפוסיים ראשונים). ב ג"א קריבת (קראקא). ג ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג יתה (דפוסיים ראשונים). ד ג"א ל"ג הה"ד (קראקא).

מסורת הזהר

א (תהלים קי) משפטים קפח. ו (ירמיה כה) ויקהל כא.
ב (שה"ש א) לעיל אות סח. פ (תהלים מה) ב"א רפט.
ג (ישעיה לד) ב"ב שטו. ק (תהלים קד) וירא כו.

למנצח על שושנים

פירוש כשחוגר החרב שה"ס מסך דחירק על ירך, שה"ס נה"י, אז מתמעטים ג"ר דשמאל, ונכרתים הרשעים, שכל חיותם היא מג"ד דשמאל האלו. ואז הוא זמן הזווג. של ז"א ומלכות, כי אותם הרשעים שגרמו פירוד, כבר נכרתו ואברו מן הארץ. ונמצא שבוהו שהוא מכלה את הרשעים, נמצא מושך את המלכות לזווג. וז"ש משכני אחרין נרוצה, לקבל דא כתיב, חגור חרבך על ירך, גבור. כי אותה החרב המכלה את הרשעים מושכת את המלכות לזווג. וז"ש קרבית יתה לגבך וכו' כי כריתת הרשעים מקרבת המלכות לז"א.

(פח) וכד אתקריבת ביה וכו' : וכשקרבה אליו המלכות נתלבש ז"א בהוד והדר. ז"ש הוד והדר לבשת. ומהו הטעם. הוא משום שבאותה שעה נתגדל כיון שנתחבר בעיר אלקינו, שהיא המלכות, וע"כ כתוב גדלת מאד הוד והדר לבשת, דהיינו בלבושי יקר אלו, שפרשה עליו אמא עלאה, שהיא בינה, משום זה כתוב הדר ושם עירו פעו. מתי נקרא ז"א הדר, הוא כשמתחברת

הסולם

הזה התחתון, דהיינו המלכות, ובשבילה אמרה הבינה, שהוא מאיר לה, למלכות.

(פו) ד"א לעולם דא וכו' : פירוש אחר. לעולם, זה הימין העליון, שהוא חסד. שכתוב, אתה כהן לעולם וכל הברכות והשמן הטוב, שורה בו, בימין, והעמדנו אותו, וע"כ כתוב, על כן, עזה הוא, כאשר כן זה, עזה המלכות, מתחברת למעלה, אבל בזמן שהעולם הזה שהוא החסד מתרחק ממנו, מה כתוב, שאוג ישאג על נוהו, שהוא המלכה, משגם שנמנעו ממנו הברכות, כי אינם שורות בו אלא כאשר נוהו זו מתחברת עמו. ומ"ש שאוג ישאג על נוהו. כנגד פסוק זה כתוב בשיר השירים, כי טובים דודיך מיין, לריח שמניך טובים. מהו הטעם, משום, דברכך אלקים לעולם.

(פז) משכני אחרין נרוצה : כנגד זה כתוב כאן, חגור חרבך על ירך גבור. זו היא חרב לה מלאה דם. להפרע מן הרשעים שגרמו לה פרוד מז"א למעלה, ואז קרבת אותה, את המלכות, לך, לרחם העולם, ויתמתקו יחד.

דא כתיב, ה) גדלת מאד הוד והדר לבשת. באינן לבושין דיקר, דפרשת עליה אימא עילאה. בגי"כ ו) הדר ושם עירו פעו. אימתי. כד אתחברת ביה מהיטבאל בת מטרד. וע"ד הודך והדרך ודאי. כגוונא דא, ה) נגילה ונשמחה בך נזכירה דודך מין, נגידו דאימא, דאשקי לך ולכלא. ודא הוי הודך והדרך ודאי. (פט) והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק, לקביל דא, שתורת אני ונאוה. בקדמיתא כד אתקריאת חרב למידן עלמא, ה) איתקרי שחורה ודאי. והשתא כד אתקריבת לעילא בענוה, אתקרי נאוה. נאוה ודאי בכלא. ו) בנות ירושלים, אינן תריסר חיון עילאין רברבן דאקרון הכי, וכלהו בשלימו. על דהוו השתא בגלותא כאהלי קדר, אתהדרו אינן השתא כיריעות שלמה ודאי. (צ) ות"ת, כיון דהיא חרבא אסתחרת מדין דהוה בה, דאכשרו בני עלמא עובדיהו. אתעבידת דבר, דבר אמת, ואתחברת באמת. ואמת בענוה. וכדין צדק בכלא וכולא חד. (צא) סופא ברישא דבר אמת. אמת ברישא, דכתיב (א) ראש דברך אמת.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה נ"א איקרי (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף וכל בנות (דפוסים ראשונים).

ה) (שם ש.ם. ט) (בראשית לו) תולדות קצ. ת) (שה"ש א) לעיל אית נב. א) (תהלים קיט) בהשמטות ח"א ד' רסב : ד"י ח"ב בהשמטות ד' ער. ד"י ת"ז בהשמטות ת"ו ד' קמד :

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

כי הזווג הוא הודו והדרו של ז"א. שאז מקבל הארת החכמה, הנק' הוד והדר. (פט) והדרך צלח רכב וגו' : והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק, כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים שחורה אני ונאווה. כי בתחילה כשהמלכות נקראת חרב, לדון העולם, היא נקראת שחורה, ודאי. ועתה כשנתקרבה למעלה, לז"א, בענוה, היא נקראת נאוה. נאוה היא ודאי בכל. בנות ירושלים, אלו י"ב חיות גדולות עליונות שבמלכות, הנקראות כך, שהן נמשכות מ"ב בחינות שבז"א שה"ס ג' קוין שבכל אחד מחוג תו"מ שלו. שכולן הן בשלמות. ומשום שהן עתה בגלות חזרו להיות כאהלי קדר ועתה כשחזרה המלכות לזווג, הן כיריעות שלמה ודאי. (צ) ות"ת כיון דהאי וכו' : ובוא וראה, כיון שחרב זו דהיינו המלכות, החזרה מדין שהיה בה, כי בני העולם הטיבו מעשיהם, נעשה הדבר, דבר אמת, שנתחברה באמת שהוא ז"א. ואמת נתחבר בענוה, שהיא המלכות ואז צדק בכל, וכולם אחד, דהיינו דבר אמת, וענוה, וצדק, הם כולם מלכות. (צא) סופא ברישא דבר וכו' : ומפרש דבריו

כשמתחברת בו מהיטבאל בת מטרד, שהיא המלכות, ועל כן, הודך והדרך, ודאי. כעין זה הוא הפסוק שבשיר השירים, נגילה ונשמחה בך נזכירה דודך מין. י"ן הוא המשכה של אמא, שהשקה אותך ולכל. וזה הוא, הודך והדרך ודאי.

פירושו, חגור חרבך וגו' פירושו, אותה החרב המכלה את הרשעים העושים פירוד בין ז"א ומלכות. כנ"ל בדבור הסמוך, וזו היא משיכת השכינה לזווג כמ"ש שם. ואין ז"א מקבל הארת החכמה לעצמו, להיותו תמיד בחסדים מכוסים, חוץ משעה שהוא בזווג עם המלכות, שבה מתגלה החכמה, אז הוא נכלל ממנה בהארת חכמה ונעשה גדול דהיינו במוחין דגדלות, וז"ש, וכר אתקריבת ביה אתלכש בהוד והדר, שהם הארת החכמה, ומ"ט בגין דהיא שעתא אתגדל בגין דאתחבר בעיר אלקינו וכו', כי בהיותו בפני עצמו הוא בחסדים מכוסים ואינו מתגדל בחכמה, אלא כשמתחבר עם המלכות הנקראת עיר אלקינו. וז"ש, וע"ד, הודך והדרך ודאי, שע"כ אחר שאומר חגור חרבך על ירך גבור, שזה נבחן למשיכה אל הזווג, הוא מסיים הודך והדרך,

רישא דההוא דאקרי דברך, סיפא דדרגין, אמת אקרי. ז רישא בסופא, ענוה צדק בלא פירווא, אתכלילו ואתחברו בכולא. ענוה רישא, צדק סופא, ג עקב ענוה יראת ה'.

צב) ותורך נוראות ימינך, דא יעקב, דנטיל תרין חולקין בגין דאתדבק בימינא לעלמין, דכתיב א מחשוף הלבן אשר על המקלות.

צג) ובהיא שעתא, כולא אתהדר כיריעות שלמה. בגין דסטרא דימינא * איתער בעלמא, וידא ימינא פשוטה לקבל ן לדתייבין בתיובתא. דהא עד השתא אתקדרו בחובייהו כאהלי קדר, והשתא ן דהדרין בתיובתא . אינון כיריעות שלמה, בגין דאברהם איתער בעלמא, ימינא דמלכא.

צד) חציך שנונים, אוקמוה על אברהם, כד רדף בתר כל אינון מלכין בליליא, כד אתפלגו רחמין מדינא, וקטל אינון מלכין. הה"ד, ט כקש נדף קשתו ירדפם יעבור שלום. ונפלו כלהו בידיה.

צה) אבל ת"ח, רזא דמלה. חציך שנונים, אלן חצים ואבני בליסטראות,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) (משלי כב) נשא קלו לעיל כי תשא אות צ. ג) (בראשית ל) ויצא שו ז"ח ויצא אות יח. ד) (ישעיה מא) ב"ב קמה נשא ע בלק תסח ת"ז ת"ע ר קלא : ז ג"א מוסיף קשר רישא (מונקאטש במרובעים). ח ג"א תייבין (דסוטים ראשונים). ט ג"א הדרין בתיובתא דאינון (קראקא). י ג"א ואינון (חיניצא).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

צג) ובהחיא שעתא כלא וכו' : ובאותה שעה של זוג ז"א עם מלכות, חוזר הכל להיות כיריעות שלמה. משום שצד ימין, שהוא חסד, נתעורר בעולם, ויד ימין פשוטה לקבל את השבים בתשובה. כי עד עתה נתחשכו בעונותיהם כאהלי קדר, ועתה שחזרו בתשובה, הם כיריעות שלמה, משום שאברהם נתעורר בעולם, שהוא ימינו של המלך. דהיינו חסד.

צד) חציך שנונים אוקמוה וכו' : חציך שנונים העמידו על אברהם, כשרדף אחר כל אלו המלכים בלילה כשנחלקו הרחמים מן הדין, דהיינו בחצות לילה שחצי לילה הא' הוא דין וחצי לילה הב', הוא רחמים. והרג כל אלו המלכים. ז"ש, כקש נדף קשתו ירדפם יעבור שלום. וכולם נפלו בידו.

צה) אבל ת"ח רזא וכו' : אבל בוא וראה, סוד הרבר. חציך שנונים אלו הם חצים ואבני בליסטראות, שהמלכות זנה העולם, בכלי מלחמה אלו, שהמלך הפקיד בידי המלכה. חצים אלו של הקביה, ודאי שנונים המה לגמרי

דבריו. הסוף, שהוא המלכות, כשמחוברת בראש, שהוא ז"א, נקרא הסוף דבר אמת. אמת, שהוא ז"א, הוא בראש, כי כתוב, ראש דברך אמת שפירושו, הראש של אותה שנקראת דברך שהיא סוף המדרגות, שהיא המלכות, נקרא אמת. הראש מחובר בסוף, היינו, ענוה צדק בלי פרוה, אשר ענוה, היא המלכות שמחזה ולמעלה דז"א, הנקראת לאה. וצדק, היא המלכות שמחזה ולמטה דז"א, הנקראת רחל. שנכללו ונתחברו בכל וכל. ענוה, שהיא לאה, היא הראש. וצדק, שהוא רחל, הוא הסוף. כמ"ש עקב ענוה יראת ה'. אשר ענוה, היא לאה, ויראת ה', היא רחל, שהיא בעקב לאה.

צב) ותורך נוראות ימינך : זה הוא יעקב, שהוא ת"ת הנקרא נורא. שלוקח ב' חלקים, דהיינו שכולל בתוכו ב' הקוין חסד וגבורה, משום שהוא הקו האמצעי הכולל את שניהם. והוא משום שנתדבק בימין לעולם, כי ז"א הוא תמיד בחסדים מכוסים מחכמה. שכתוב, מחשוף הלבן אשר על המקלות. ונגבן הוא ימין, דהיינו חסדים.

דנת עלמין, באינן מאני קרבא, דמלכא דאפקיד בידא דמטרוניתא. ואינן חצים דקב"ה, שנונים ודאי בכלא, מסטרא דיומא תניינא, סטרא דיצחק, בגין דמניה נפק דינא לחייביא למידן יתהון.

(צו) וע"ד עמים תחתיך יפלו כ בל"ב. ומאן הוא דרגא דאפיל לון, דרגא דאקרי ל"ב, דאתמנא על עובדין דעלמא, ודנת לון על דאינן אויבי המלך.

(צו) לקביל דא אל תראוני שאני שחרחורת. מ"ט. בגין דאתלבשנא בדינא למידן עלמא. ואמרת לבנהא דקריבין לה גו ביתא, אל תראוני. ודאי, אי אשתדלתון באורייתא דיהבית לכון, לא תדחלון. ואי לא תשתדלתון, תגרמון לי, דבני אמי נחרו בי, למיטר כ לאומין דעלמא בגיניכון דתתבדרון תמן. ועל דא איתערו, אי דינא איתגזר על ישראל, קב"ה נחית ליה על שאר כ אומין, כד הדרן ישראל בתיובתא. ואי לא הדרן, נחתין בין שאר כ אומין, ואכלין לון גרמא ובשרא.

(צח) דבר אחר. בלב אויבי המלך, דא אברהם, דאתמנא מלכא על עלמא, וכל אומין אסתכמו עלוי למהוי מלכא עליהון, בעמק שוה. וכל שנאווי ליליא קטילת לון.

(צט) ד"א חציך שנונים, דאינן זמינין למיעבד דינא. עמים תחתיך יפלו, אלין דאתו מסטרא דשאר עמין, תחתיך יפלו, כ סטרא דנחש, כד ההוא שלהובא דסטרא דצפון איתער עליה, איהו נפיל בעמק ימא עילאה, ואתבר

חלופי גרסאות

כ ג"א ל"ג בלב (דפוסים ראשונים). ל ג"א לאומי עלמא (דפוסים ראשונים). כ ג"א עמין (דפוסים ראשונים).
: ג"א עמין (דפוסים ראשונים). כ ג"א מסטרא (קראקא).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

לנטור בשבילכם את אומות העולם שתתפודו שם. ועל זה העירו, אם נגזר דין על ישראל, כשחזרו בתשובה, הקב"ה מוריד אותו הדין על אומות האחרות. ואם אינם חוזרים, יורדים בין האומות, והמה אוכלים אותם עצם ובשר.
(צח) דבר אחר בלב וכו': פירוש אחר. בלב אויבי המלך זהו אברהם שנתמנה מלך על העולם, וכל האומות הסכימו שיהיה מלך עליהם, בעמק שוה. ואת כל שונאיו הרג הלילה, שהוא המלכות.

(צט) ד"א חציך שנונים וכו': פירוש אחר חציך שנונים, היינו אותם המוכנים לעשות דין. נקראים חצים. עמים תחתיך יפלו, היינו אלה הבאים מצד העמים האחרים. תחתיך יפלו שהם, צד של הנחש, כשאותה שלהבת מצד צפון, דהיינו הדינים דקו שמאל, מתעורר

לגמרי, מצד היום השני של מעשה בראשית, שהוא צד יצחק, דהיינו צד השמאל, משום שממנו יוצא הדין לדשעים לדון אותם.

(צו) וע"ד עמים תחתיך וכו': ועל זה עמים תחתיך יפלו בל"ב. מי היא המדרגה שהפילתם, היא המדרגה הנקראת לב. שהיא המלכות, שנתמנתה על מעשי העולם, ודנה אותם על שהם אויבי המלך.

(צו) לקביל דא אל וכו': וכנגד פסוק זה, הוא הפסוק שבשיר השירים, אל תראוני שאני שחרחורת מהו הטעם, משום שהתלבשתי בדין לדון העולם, אז היא נבחנת לשחרחורת. ואמרת לבניה הקרבים אליה לתוך הבית, אל תראוני שאני שחרחורת, ודאי אם עסקתם בתורה שנתתי לכם אל תיראו. ואם לא עסקתם תגרמו לי, אשר בני אמי נחרו בי
691 (דפויי חף ג"ב ט"ב)

חיליה. וכד חיליה אתבר, חילא דשאר עמין אתבר, בגין דאינון אויבי המלך. מאי מלך. דא ישראל, מלכא ע בכולא.

(ק) כסאך אלהים עולם ועד, עלה קאמר הכי, כאתתא דאיתערא לבעלה, ואמרת אינתתך בעיית לאתחברא בך, דהא אינון חייבין דאפרידו זווגא פ דילן, אתאבידו מעלמא, ועבידת בהו דינא. והשתא בעינא, דיתחבר עולם בתראה, באתרא דאיקרי ועד. בגין דשבט מישור שבט מלכותך, דההוא דינא דעבדת כסאך בחייבי עלמא, דינא דקשוט הוא, דנפיק מאתרא דאקרי ישר. כד"א, (ו) צדיק וישר הוא. וכורסייא אקרי ישר, ועיד דנפיק ז מיניה שבט מישור איקרי.

(קא) ד"א שבט מישור, דא מלכא משיחא, דאיקרי שבט לאוכחא חייבי עלמא. הה"ד, (ז) לא יסור שבט מיהודה ק וכתוב (ח) וקם שבט מישוראל. מישור, (ט) והוכיח במישור לענוי ארץ. ר שבט מלכותך, (ט) על דא כתיב, וקם שבט מישוראל לאתערא בעלמא. מ"ט. דהא אפיקת לך ברא טבא חכימא לעלמא. (י) והאי שבחא משבחת מטרוניתא למלכא לארמא רישא דישראל על כולא. לא יסור שבט, בגין דכתיב (י) כסאו כשמש נגדי.

(קב) אהבת צדק, בגין דהאי צדק, אהבה דידך, היא אהבה זוטא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ע ג"א דכלא (חינציא בסוגריים). פ ג"א דלהון דאתעבידו (קראקא). צ ג"א מינה (דפוסים ראשונים). ק ג"א ל"ג וכתוב וקם שבט מישוראל (קראקא). ר ג"א ל"ג שבט (דפוסים ראשונים). ש ג"א ועל (דפוסים ראשונים). ת ג"א יהא משבחת שבחא (קראקא).

(ח) (תהלים מה). (ו) (דברים לב) תולדות פג לעיל כו תשא אות ע. (ז) (בראשית מט) ב"א רלד ויחי תקסא פנחס תרנא ר"ז תכ"א ד' מג ז"ח לך אות פג דף נב ט"א תק"ח ד' קח ט"א. (ח) (במדבר כד) לעיל יתרו אות נב ז"ח ד' נה ט"ג ט"ד. (ט) (ישעיה יא) וירא קנח ויחי תס. (י) (תהלים סט) שלח קנא.

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

והכסא שהוא המלכות, נקרא ישר. ונקרא כך. על שם שיוצא ממנו שבט מישור. (קא) ד"א שבט מישור וכר: פירוש אחר. שבט מישור זהו מלך המשיח שנקרא שבט, להוכיח את רשעי העולם. ז"ש לא יסוד שבט מיהודה. וכתוב, וקם שבט מישוראל. מישור, היינו והוכיח במישור לענוי ארץ. שבט מלכותך על זה כתוב, וקם שבט מישוראל, דהיינו המשיח שיתעורר בעולם. ומה הטעם שזה נאמר כאן. הוא כי המלכות משבחת לפניו. ראה שהוצאתי לך בן טוב וחכם בעולם. כדי להרים ראש ישראל על הכל. לא יסור שבט. משום שכתוב כסאו כשמש נגדי.

מתעורר עליו. על הנחש. הוא נופל בעמק הים העליון. וכחו נשבר. וכשכחו נשבר. נשבר הכח של העמים האחרים. משום שהם אויבי המלך מי הוא מלך. זהו ישראל, דהיינו ז"א. שהוא מלך על צבל.

(ק) כסאך אלקים עולם ועד: בשבילה אמר דוד כך. כאשר המעוררת את בעלה. ואומרת, אשתך רוצה להתחבר בך. כי אלו הרשעים שהפרידו החיבור שלנו. נאבדו מן העולם. ועשיתי בהם דין. ועתה אני רוצה. שיתחבר העולם התחתון. שהוא המלכות. במקום שנקרא ועד, שהוא ז"א. כי שבט מישור שבט מלכותך, שאותו הדין. שכסאך עשה ברשעי העולם. היא דין אמת. הוא יוצא ממקום שנקרא ישר. כש"א צדיק וישר הוא.

(קב) אהבת צדק בגין וכר: אהבת צדק, משום שצדק זה, שהיא המלכות, שהיא אהבה

דבאתחברותה לעילא איתעבידא רברבא. ואוף איהו נמי באתחברותיה * עמה, איהו גדול. הה"ד, **ג** גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו. וע"ד משכא ליה מטרוניתא, * במלין אלין **ב** דרחימו.

קג) לקבל דא, **ה** הגידה לי שאהבה נפשי. אנת, דכל רחימו **ג** דנפשאי בך, אי לא תתחבר בי, איכה תרעה עלמא, איך תזון נפשך **ז** מעומקא עילאה, לך, ולאחריני, דהא ברכאן דלעילא לא שריין, אלא באתרא דדכר ונוקבא. **קד**) שלמה אהיה כעוטיה. איכדין אהא בכסיפא, כד תבעי מיני מזונא בני אבהן, דאינון עדרי חבריך, עדר ה' ממש. בג"כ **ה** אהבת צדק, דא כורסייא דילך. ותשנא רשע, דא סטרא דשפחה, דכל מילהא **ו** בחיובא, וקיימא לחיובא על עלמא.

קה) ד"א. אע"ג דכלא חד, אהבת צדק, אלין ישראל דאחידן בהאי צדק, ואיהי חולקהן, דכתיב **ט** אהבתי אתכם **ז** וכו', ואוהב את יעקב. לאסגאה דרגא דצדק, דאחיד בה **ח** בשעתא דאיקרי יעקב. ותשנא רשע, דא עשו, דכל עובדוי בחיובא, וסטרא דיליה סטרא דרשע, חויא עקימא. הה"ד, **ט** ואת עשו שנאתי.

קו) על כן משחך אלהים אלהיך **ט** שמן ששון, דא משחא טבא, דנגיד על רישך מסטרא עילאה, דאקרי הכי. מאי על כן. בגין דאהבת צדק.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ר (שם מח) סקודי רעט לעיל אות עדי. **ז** (שה"ש א) **א** ג"א עמיה (קראקא). **ב** ג"א דרחים (קראקא). **ג** ג"א **ב** ג"א קיג. **ט** (מלאכי א) שמות דש. **ט** (שם) שמות דש. דנטשי (דפוסים ראשונים). **ד** ג"א מעמיקא (דפוסים ראשונים). **ה** ג"א מוסיף אהבת צדק ותשנא רשע (קראקא). **ו** ג"א חיובא (דפוסים ראשונים). **ז** ג"א וכתוב ולי"ג וכו' (דפוסים ראשונים). **ח** ג"א בסטרא (קראקא). **ט** ג"א לי"ג שמן ששון (קראקא).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

בבושה, כשבני האבות תובעים ממנו מזונות, שהם עדרי חבריך, עדר ה' ממש. משום זה, אהבת צדק, זהו הכסא שלך, דהיינו המלכות. ותשנא רשע, זהו הצד של השפחה, דהיינו הקליפות, שכל דבריה הם לחובה, ועומדת לחייב את העולם בדין.

קה) ד"א אע"ג דכלא וכו' : פרוש אחר. אע"פ שהכל אחד, אהבת צדק, אלו ישראל, שאחוזים בצדק הזה, והוא חלקם. שכתוב, אהבתי אתכם וגו' ואוהב את יעקב. את, בא לרבות מדרגת צדק, שיעקב אחוז בה דהיינו ד"א, בשעה שנקרא יעקב. הרי שישראל אוהבים את הצדק, ותשנא רשע זהו עשו, שכל מעשיו הם לחובה, והצד שלו הוא צד רשע, שהוא נחש עקלתון, ז"ש, ואת עשו שנאתי.

קו) על כן משחך וגו' : על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון, זהו השמן הטוב,

אהבה שלך היא אהבה קטנה. כי המלכות נקראת אהבה קטנה, שבהתחברותה למעלה בד"א, בחסדים, היא נעשית גדולה. כי החסד נקרא אהבה רבה. ואף הוא גם כן ז"א, הוא גדול על ידי התחברותה עמה, ז"ש, גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו, היינו בעת נהוא מחובר עם המלכות הנקראת עיר אלקינו. (כמ"ש באות פ"ח ע"ש). ועל זה מושכת אותו המלכה בדברי אהבה אלו.

קג) לקבל דא הגידה וכו' : כנגד פסוק זה שבכאן, הוא הפסוק שבשיר השירים, הגידה לי שאהבה נפשי, שפירושו, אתה, שכל אהבת נפשי בך, אם לא תתחבר בי, איכה תרעה העולם, איך תזון עצמך מהעומק העליון דהיינו מבינה, לך ולאחרים, הרי הברכות שלמעלה אינן שורות אלא במקום דכר ונוקבא.

קד) שלמה אהיה כעוטיה : איך אהיה

קז) הה"ד, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים, אתחברותא. דאח בצדק. גם, לאסגאה לישראל. בגיכ אמרת ליה, איכה תרעה לגרמך. איכה תרביץ, אינון עזרין קדישין דיעקב. כ מחבריה, אלין אבהן עילאין, דאתחברו בך בקדמיתא.

קח) ד"א. ישראל דאינון אחים ורעים ליה, נגדין להאי שמן ששון על רישיה, בצלותהון. שמן ששון, אלין תריסר נהרי אפרסמונא דכייא, דנהרין בה. וכדין חדוה בעלמין, רצון בעלמין, ורוגזא אסתלק מעלמא. קט) מר ואהלות, מר: דא אברהם, דאקרי הר המר. ואהלות: דא יעקב. קציעות: דא יצחק. כל בגדותיך: באלין תלת גוונין, חירור: וסומ"ק וירר"ק, אשתלימו אינון לבושי דארגוונא.

קי) מן היכלי שן, אלין שבעה היכלין עילאין, דנשמתהון דצדיקיא ו חדאן בהו קמי קביה. וכדין חדוה קמיה. ואמאי איקרין היכלי שן. נ בגין דזכו באורייתא, ואתתקפיז בה, זכו להאי ש"ן.

קיא) מני שמחוך, ס במאי עסקין אינון נשמתינן. אינון עסקין בתשבחאן דידי קמך. וכדין חדוה קמך אשתלימת, דלית חדוה קמיה מכל רתיכין דיליה, כחדוה דנשמתהון דצדיקיא דאינון קריבין ליה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים קלג) לעיל אות עב.

י) ג"א ל"ג דאח (קראקא). כ ג"א מוסיף שמן תורב שמן ששון מחברין (קראקא). ז ג"א וירוק וסומק (דפוסים ראשונים). ח ה"ג דפוס מונקאטש כמרבועים ג"א חמאן (דפוסים ראשונים). נ ג"א מוסיף בהיכלי בגין (קראקא). ס ג"א דמאי (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

דחינו המוחין העליונים, שנמשך על ראשך מהצד העליון שהוא בינה, הנקראת כך שאקראת אלקיס. מהו על בן, היינו משום שאהבת צדק.

קז) הה"ד הנה מה וגו': ד"ש, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים פירושו התחברות האח, שהוא ז"א, בצדק, שהוא מלכות. גם, הוא לרבות את ישראל, שהם המרכבה ליחוד הזה. משום זה אמרה לו איכה תרעה את עצמך. איכה תרביץ את העדרים האלו של יעקב. שחן ששון מחברין, אלו הם האבות העליונים שנתחברו בך בתחילה.

קח) ד"א ישראל דאינון וכו': פירוש אחר. ישראל שהם אחים ורעים לו. לז"א, מושכים אותו שמן ששון על ראשיהם בתפלתם. שמן ששון אלו הם י"ב נהרות אפרסמון הטהור המאירים בה, מ"ב בחינות

שבז"א, ואו שמחה בעולמות, רצון בעולמוה והכעס נסתלק מן העולם.

קט) מר ואהלות מר וכו': כתוב, מר ואהלות, מר, זהו אברהם, שהוא חסד, הנקרא הר המר. ואהלות זהו יעקב, שהוא ת"ת קציעות זהו יצחק, שהוא גבורה. כל כגדותיך, באלו ג' צבעים שבחג"ת, שהם לבן אדום ירוק נשלמי אלו הבגדים שהם בצבע אדגמן. שכולל ג' צבעים אלו.

קי) מן היכלי שן: אלו הם שבעה היכלות עליונים, שה"ס ז' היכלות המלכות. שנשמות הצדיקים שמחים בהם לפני הקביה. ואו שמחה לפניו. ולמה נקראים היכלי שן, הוא משום שזכו בתורה ונתחזקו בה. דחינו כמ"ש ושונתם, ע"כ זכו לשן זה.

קיא) מני שמחוך במאי וכו': סנוב מני שמחוך, היינו במה עוסקת אנשמת ואלה

קיב) ד"א. מני שמחוך, ודאי דלית חדוה קמיה, כזמנא דעבד שלמה שיר השירים. ושבח תושבחאן דמטרוניתא למלכא.

קיג) ומאי אמרין. בנות מלכים ביקרותיך. ט בנות מלכים: אלין נשמתין קדישין, דאקרון ודאי בנות מלכים, פ דהא מזווגא דמלכא ומטרוניתא הוו אינון. ז ביקרותיך: דא ג"ע, דיקר מכל מה דברא קב"ה בהאי עלמא, דאינון נטיען דידוי.

קיד) נצבה שגל לימינך, כד"א, ט נאם ה' לאדוני שב לימיני. בג"כ לתתא, באברהם אתדבכת, ובג"כ איקרי אברהם אוהבי, דאתדבכת ביה, ו אהבה דילי. ואודע ט דיני לעלמא, ובגינה זכה לבן, דהא היא איתוספת עלוי מקדמת דנא.

קטו) בכתם אופיר, כד"א, פ ו אדם מכתם אופיר, ואימתי הוא בכתם אופיר. כד אזווגא במלכא, כד נחית כתרא בדלוגין, דאנהיר מסטרא דאימא עילאה, ח ושריא על רישא דמטרוניתא, וכדין ט תפארת אדם לשבת בית. דהא ביתא דהאי עלמא, על ידה אתנהיגת.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (שם קי) נח עז. פ (ישעיה יג) וירא רנב. ז (שם ט) נ"א ל"ג בנות מלכים (קראקא). פ נ"א דהאי (מד) משפטים תלד פנחס רפד. ז (קראקא). צ נ"א ודא ו"ג ביקרותיך (קראקא). ק נ"א ל"ג דאינון (דפוסים ראשונים). ר נ"א מוסיף אברהם אוהבי אהבה (קראקא). ט נוסח אחר דינה (דפוסים ראשונים). ת נוסח אחר ושרת (דפוסים ראשונים).

למצח על שושנים

הסולם

מאמר

מלכות. משום זה למטה, נתדבקה המלכות, באברהם, שהוא ימין, ומשום זה נקרא אברהם אוהבי, כי נתדבקה בו האהבה שלי, והודיע דיני לעולם. ובשבילה זכה לבן. כי ח' נתוספה לו מטרם שזכה לבן. שה"ס המלכות הנקראת ח'.

קטו) בכתם אופיר כד"א וכו': בכתם אופיר, הוא כמו שאתה אומר, אוקיר אנוש מפו ואדם מכתם אופיר. ומתי היא בכתם אופיר. היינו כשהיא מזווגת עם המלך, בעת שהכתר יורד בדלוג מדרגה המאיר מצד אמא עליונה, שהיא בינה, ושורה על ראש המלכה. כי המדרגה אחר אמא עלאה, הוא ז"א, נמצא שהכתר היורד מאמא למלכות הוא בדלוג מדרגה, שמדלג על מדרגת ז"א. וכתר זה ה"ס הארת החכמה שהמלכות מקבלת מאמא. ואז תפארת אדם שהוא ז"א, לשבת בית, שהוא המלכות, כי ז"א מקבל ממנה הארת החכמה. משום שהוא עצמו אינו אלא בחסדים מכוסים מחכמה. כי

וזבית

האלה שבז' היכלות, הן עוסקות לפניך בתשבחות שלי, ואז נשלמת השמחה לפניך, כי אין שמחה לפניו מכל המרכבות שלו, כמו השמחה של נשמות הצדיקים הקרובים לו.

קיב) ד"א מני שמחוך וכו': פירוש אחר. מני שמחוך, ודאי, שאין שמחה לפניו, כמו בזמן שעשה שלמה את שיר השירים, ושיבח תשבחות המלכה אל המלך.

קיג) ומאי אמרין בנות וגו': ומה אומרים הנשמות. שהן בנות מלכים ביקרותיך, בנות מלכים אלו הן הנשמות הקדושות הנקראות ודאי בנות מלכים, כי הן באות מזווג המלך עם המלכה, שהם ז"א ומלכות. ביקרותיך, זהו גן עדן, היקר מכל מה שברא הקב"ה בעולם הזה. שהם הנטיעות שלו.

קיד) נצבה שגל לימינך: היינו כש"א נאם ה' לאדוני שב לימיני, כי שגל, היא

קטז) בג"כ אמרה ליה, אם לא תתחבר בי, אכדין אהוי בצחותא על אינון עדרין קדישין, דסמכין על * פתורי. הה"ד * שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך.

קיו) קב"ה מה אתיב לה, ^ה שמעי בת וראי. לקביל דא, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. אמר לה קב"ה, הא עיטא עילאה לך, צאי לך בעקבי הצאן, אלין זכאין שלימין דאתעטרת בהו קדמי, ורעי את גדיותיך אינון דאתמשכין אבתרך.

קיח) ואינון חייבי דרא, יתמשכנון בחובייהו, אלקי יתהון ברצועא, ולא יוספון למחטי. ותטרי בניך דאזלין אבתריך, דלא יתמשכנון עליהון, * וכולא בדינא דקשוט. מ"ט. דכל הנשמות קדמי אינון, וע"ד * בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן.

קיט) כגוונא דא שמעי בת וראי. שמעי, דבך תליא שמיעה, כד ישראל אהדרין בתיובתא קמאי, שמעי, אעיל צלותהון קדמי, דפתחא דכלא בך הוא, כולא מסרית בידך לאנהגא עלמא תתאה. ועל דא שמעי בת וראי, בגין דאת חיזו דכולא, * את אתקריאת באר לחי רואי. בג"כ אית לך לעיינא כל יומא בעובדיהון דעלמא, למיהב לב"נ כפי עובדוי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ק) (שה"ש א) כי תצא קל לעיל אות קג. ר) (תהלים מה) ת"ז ת"מ ד' פ. ט) (יחזקאל יח).
א נ"א כלא (דמוסים ראשונים). ב נ"א ליג את (קראקא) נ"א אית (חינצ'א).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

דשעי הדוד, יתמשכנו בחטאם, דהיינו שיטלו נשמתם למשכון על חטאותיהם. הוכה אותם ברצועה, ולא יוסיפו לחטוא. ותשמדי בניך ההולכים אחרך, שלא יתמשכנו עליהם, דהיינו שלא יקחו אותם למשכון על עונותיהם של הרשעים. והכל הוא בדין אמת. מה הטעם. הוא משום שכל הנשמות לפני הן. וע"כ בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן.

קיט) כגוונא דא שמעי וגר: כעין זה. שמעי בת וראי. שמעי, כי בד תלויה השמיעה. כי כשישראל יחזרו בתשובה לפני, שמעי, הביאי תפלותיהם לפני, כי הפתח של הכל בך הוא, הכל מסרתי בידך להנהיג את העולם התחתון. וע"כ, שמעי בת וראי. משום שאת המראה של הכל, כי החכמה הנקראת מראה, אינה מתגלית אלא במלכות. ומשום זה, את נקראת באר לחי דאי. ע"כ יש לך לדדוש בכל יום במעשיהם של בני העולם, לתת לאיש כפי מעשיו.

הבית שמעולם הזה. שה"ס המלכות המשפעת לעולם הזה. מתנהג אז על ידה עצמה, ולא על ידי ז"א. דהיינו שהארץ החכמה מאירה בעולם.

קטז) בג"כ אמרה לו וכו': משום זה אמרה לו המלכות, אם לא תתחבר בי, דהיינו באפן. שהחסדים דז"א ילבישו את הארץ החכמה שבמלכות, איך אהיה בצמאון על אלו הערדים הקדושים, שהם הנשמות, הסמוכות על שלחני. דהיינו, שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך.

קיו) קב"ה מה אתיב וכו': מה השיב לה הקב"ה. הוא, שמעי בת וראי. כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. אמר לה הקב"ה. הנה עצה עליונה לך, צאי לך בעקבי הצאן, אלו הם הצדיקים השלמים שנתעטרת בהם לפני. ורעי את גדיותיך. היינו אלו הנמשכים אחרך בלבד.

קיח) ואינון חייבי דרא וכו': ואלו (דפורי דף נ"ב ט"ג א' ט"ד) 696

(קכ) ת"ח, כד ברא קב"ה עלמא, מני היכליה בידא דמטרוניתא לעיינא על עלמא. וכד בני עלמא זכאין, חדוה אתוסיף לעילא.
 קכא) והטי אזנך, לקבל צלותא דכולא. וכן עבדת אוף, איהי מכל צלותין, לקרבא עטרה לצדיק. בגין דהא כל צלותין, לקרבא עטרה לצדיק הוא.
 קכב) ושכחי עמך, דכד בני לא אזלין באורח מישר, אית לך לאייתאה עליהון מחאן. כד"א, (ח) והכיתי אתכם אף אני שבע. וע"ד ושכחי עמך, עביד יתהון כאלו הם שכוחין מעלמא, עד דיתובון בתיובתא קמאי. ובית אביך, דאיהו אברהם, דאיהי ברתיה, ובכל שמה.

קכג) ויתאו המלך יפיך, דא מלכא עילאה, דרחים לאתדבקא בך, ולאזדווג בך זווג עלמין. אימת. בשעתא דכל בני היכלא דמלכא זכאין. בשעתא דיסרת לון, ודברת לון לרעותא דמלכא. הה"ד, (ח) משא אשר יסרתו אמו. ודא בת שבע אם שלמה, דדברת ליה לרעותא דמלכא.

קכד) כי הוא אדוניך, כל חילא דידך, מניה הוא. סיהרא לא אתנהירח אלא משמשא. שמה, דילה אדני, סימנא נקטת מבי מלכא. א' מרישא דכולא לאתנהגא בה. וי' רישא דשמא קדישא, חכמה עילאה.

קכה) והשתחוי לו, כד"א (ב) ותקוד בת שבע. וכדין מלכא עביד כל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (ויקרא כו) לעיל אית עט. א) (משלי לא) ויחי תתאי. ג) נ"א איהו (דפוסים ראשונים). ד) נ"א ליג לקרבא (דפוסים ראשונים). ה) נ"א ליג בני (קראקא). ו) נ"א דידיה (קראקא). ז) נ"א דליה (מונקאטש).
 (ב) (מ"א א).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

נקי בכל, והיא בתו של אברהם בסויה, והי ברוך את אברהם בכל (כנ"ל אות ע"ה) ע"כ אומר ובית אביך על ישראל.
 קכג) ויתאו המלך יפיך: זה הוא המלך העליון, ז"א, האוהב להתדבק בך ולהזדווג בך זווג עולמים. מתי. הוא בשעה שכל בני היכל המלך צדיקים. בשעה שאת מוסרת אותם ומוליכה אותם לרצון המלך. ז"ש, משא אשר יסרתו אמו. וזו היא בת שבע אם שלמה. שהוליכה אותו לרצון המלך.
 קכד) כי הוא אדוניך: היינו שכל הכח שלך ממנו הוא. ז"א. הלבנה אינה מאירה אלא מן השמש. השם שלה הוא אדני. סימן אחזת מבית המלך א' דאדני. הוא מראש הכל, מן השם אהיה שהוא כתר להתנהג בה. ו' מתחילת השם הקדוש הויה. שה"ס חכמה עליונה.
 קכה) והשתחוי לו כד"א וכו': והשתחוי לו

(קכ) ת"ח כד ברא וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם, מסר היכלו בידי המלכה להשגיח על העולם. וכשבני העולם זכאים, נתוספה שמחה למעלה.
 קכא) והטי אזנך לקבל וכו': והטי אזנך לקבל תפלת הכל. וכן עשתה אף היא מכל התפלות, להקדיב עטרה לצדיק, שהיא יסוד. משום שכל התפלות הן להקדיב עטרה לצדיק. דהיינו שהן בחינות מ"ג, שהצדיק ישפיע עליהם מ"ג דכרין.
 קכב) ושכחי עמך דכד וכו': ושכחי עמך, כי כשבני אינם הולכים בדרך הישר, יש לך להביא עליהם מכות. כש"א והכיתי אתכם אף אני שבע וגו', וע"כ ושכחי עמך, עשה אותם כאלו הם שכוחים מן העולם, עד שישובו בתשובה לפני. ובית אביך, הוא אברהם, שהיא בתו, ובכל שמה כי המלכות (דפוסים נ"ב ס"ד) 697

רעותה. וישראל מתגברין לעילא לעילא. ומדורייהו עם מלכא ועם מטרוניתא. (כז) כדין שאר עמין אתכפיין תחותייהו, וכלהו אתהדרון לעבדין לון, בגין דאינון בני מלכא. בגיכ ^ז ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם. (כח) לקביל דא, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. דקביה יהיב בלביה למיעל בתרייהו לימא, בגין דישבועון ישראל מממוניהון, דאובילו עמהון תמן. וכולא נטלו ישראל בימא, אגרא דההוא עבדתא דעבדו עמהון. (כט) כגוונא דא לזמנא דאתא, ובת ^ח צור, דא סטרא דעשו ושאר עמין דאעקו לישראל, ועד השתא הו אעקין לון בחובייהו. כד"א, ^ט כי יבא כנהר צר רוח ה' גוססה בו. (קכט) כדין, ישראל ^ס יהדרון בתיובתא שלימתא קמי קביה, דאתחזי באינון עקתינ סגיאינ דאתיין עלייהו, כמאן דאשתכח דוכרניהון לעילא. וכד אינון הדרן בתיובתא בלבא שלימא, כגוונא דכתיב ^ה בצר לך ומצאוך וגו', ושבת עד ה' אלהיך. וישוב מלכא לבי מטרוניתא לפייסא לה. וע"ד ^ו ובה לציון ^פ גואל, דא מלכא דאתי לבי מטרוניתא. בגין דביתה כלהו שלמין קמה, אתי לאקמא לה מעפרא. (קל) במנחה יחלו פניך עשירי עם, בגין דאת ^ז כבודה בת מלך פנימה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^א (תהלים מה) ז"ח ד' נג ט"א. ז) (ישעיה נט).
^ה (דברים ד) כי תשא כה. ו) (ישעיה נט) בהעלותך
 קנ. ז) (תהלים מה) ויחי חקסח ז"ח ד' נג ט"א
 תק"ח ד' צט ט"ד קיב ט"ב קטו ט"ג.
^ח ג"א מוסיף צור במנחה (קראקא). ט ג"א הדרין
 (דמוסים ראשונים). י ג"א ל"ג מן ובא עד בגין
 (קראקא).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

ועמים האחרים, שהצירוף להם לישראל. ועד עתה הם מצירים להם בעונותיהם. כש"א, כי יבא כנהר צר רוח ה' גוססה בו. ומשום זה היא נקראת בת צור.

לו הוא כש"א, ותקוד בת שבע, טה"ט המלכות, ואז עושה המלך כל רצונה, וישראל מתגברים למעלה למעלה, ומשכנם עם המלך ועם המלכה. (כז) כדין שאר עמין וכר: או נכנעים תחתם העמים האחרים, וכולם חוזרים לעבוד אותם, משום שהם בני מלך. ומשום זה, ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם. דהיינו שעשירי בני צור יעבדו אותם, וישלחו מתנות.

(קכט) כדין ישראל יהדרון וכר: או יחזרו ישראל בתשובה שלמה לפני הקביה. שהוא נראה באלו הצרות הרבות הבאות עליהם, כאלו הגיע זכרונם למעלה, וכשהם חוזרים בתשובה בלב שלם, כמו שכתוב, בצר לך ומצאוך וגו' ושבת עד ה' אלקיך. וישוב המלך אל המלכה לרצות אותה. על זה כתוב, ובא לציון גואל, גואל, זה הוא המלך הבא לבית המלכה, ומשום שבני ביתה כולם שלמים לפניה, בא המלך להקימה מעפרא.

(כז) לקביל דא לפופתי, כנגד פסוק זה, הוא הפסוק שבשיר השירים, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. שהקביה נתן בלבם לבא אחריהם לים, כדי שישבעו ישראל מכספם שהביאו עמהם שם, והכל לקחו ישראל מהם בים, שהיה שכר אותה עבודה שעבדו בהם מאתים ועשר שנים.

(קל) במנחה פניך יחלו וגו': במנחה פניך יחלו עשירי עם, משום שאת כבודה בת מלך פנימה, ומהו כבודה. הוא כבוד ח' שהיא

(כח) כגוונא דא לזמנא וכר: כעין זה, לעתיד לבא, ובת צור, זה הוא הצד של עשו, (דעירי דה גיב ט"ד פ) דה ג"א ח"ט

ומאי כבודה. כבוד ה'. ודא בת מההוא מלך דאיהי פנימה ודאי. כ ודא אימא
עילאה, דאיהי פנימה דכלא, ואיהי איתערת חירו ונייחא על בנאה.
קלא) ממשבצות זהב לבושה, לקביל דא אמר שלמה, כ נאו לחייך
בתורים צוארך בחרוזים. לחייך תרין. לזמנא ההוא, ולזמנא דאתי. בתורים
תרין תורים ודאי. בגין דביומא דמשיחא תתחדש דעתא בעלמא, ותתנהיר
אורייתא קמי כולא. בגין דכתיב, י כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.
ועל דא, ממשבצות זהב לבושה, דא סיטרא דצפון, דאתלבישת בה למעבד
נוקמין, באינון דאעקינ לבנאה. י ועיד קרינן ליה מלך המשיח, ודוד ודאי
הוא. וכדין איתער בעלמא.

קלב) מה כתיב לעיל. כ כי שחה לעפר נפשנו כר, קומה כ עזרתה לנו.
מאי קומה. בגין דעד השתא איהי גופלת, השתא קומה עזרתה לנו, דאתדבק
מלכא במטרוניתא. ופדנו למען חסדך. דא אברהם, ימינא, דלא תהוי לאחורא.
דבגיכ אמר, י הושיעה ימינך וענני. בגין כך, ממשבצות זהב לבושה.
קלב) לרקמות: אלין לבושין דיקר, כ דאינון מרוקמין למקדשא. וכל

חלופי גרסאות

כ נ"א ועל דא (קראקא). ל ה"ג בדפוס מונקאש
במרב' בעים נ"א ודא (דפ' סים ראשונים). ס נ"א ל"ב מן
עזרתה לנו עד עזרתה לנו (קראקא). נ נ"א מוסיף
לרקמות תוכל למלך (קראקא). ס נ"א דאיהו אינון
(קראקא).

מסורת הזהר

ח) (שם) לעיל אית קל. ט) (שה"ש א) ז"ח ד עב
כ"א ס"ב ס"ד. י) (ירמיה לא) ויקרא שפת. כ) (תהלים
מד). ג) (תהלים ט) ויצא שנט.

למנצה על שושנים

קלב) מה כתיב לעיל וכר: מה כתוב
למעלה, כי שחה לעפר נפשנו וגו' קומה
עזרתה לנו. מהו קומה. הוא משום שעד עתה
היתה גופלת, מחמת שהיתה בפרוד מז"א.
עתה, קומה עזרתה לנו. שנתדבק המלך במלכה.
ופדנו למען חסדך, זהו אברהם, שהוא יד
ימין, דהיינו חסד, שלא תהיה לאחור, שמשום
זה אמר הושיעה ימינך וענני. משום זה
ממשבצות זהב לבושה.

פירוש. כשהמלכות מקבלת הארת החכמה
משמאל דאמא והיא בפרוד מן ז"א, אז היא
בבחינת נפילה, ועל הזמן הזה נאמר, כי שחה
לעפר נפשנו. דהיינו המלכות הנקראת נפש,
שחה לעפר. אלא כשמתדבק בז"א, ויש לה
הארת החמה, אז היא קמה מנפילתה, כי
החכמה שבה מתלבשת בחסדים, דז"א, ויכולה
להאיר, ואז נאמר קומה עזרתה לנו. וז"ס
ממשבצות זהב לבושה. שזה הוא בזמן שמחוברת
עם ז"א, שאז נבחנת הארת החכמה שבה,
למשבצות זהב.

קלב) לרקמות אלין לבושין וכר:
לרקמות

הסולם

מאמר

שהיא המלכות, וזו היא בת מאותו מלך שהוא
ודאי פנימה, שזו היא אמא עלאה, שהיא בינה.
שהיא פנימית הכל, והיא מעוררת חדות ונחת
על בניה.

קלא) ממשבצות זהב לבושה: כנגד
זה, אמר שלמה, נאו לחייך בתוידים צוארך
בחרוזים. לחייך הן שתיים, אחת לזמן הזה,
ואחת לעתיד לבא. בתורים, שני תורים ודאי,
אחד בזמן הזה, ואחד לעתיד לבא. כי בימות
המשיח תתחדש הדעת בעולם והתורה תאיר
לפני הכל. כי כתוב, כי כולם ידעו אותי
מקטנם ועד גדולם. ומעין הדעת הזו יש גם
בזמן הזה, ועל זה הדעת, והארת החכמה,
כתוב, ממשבצות זהב לבושה, שזה הוא
צד צפון, שהוא צד שמאל מאמא, שנתלבשה
בה, שמשם נמשכת הארת החכמה, לעשות
נקמות באלו שמצירים לבניה. כי הארת החכמה
משביתה כל הדינים והקליפות. ועל זה, דהיינו
על הארת הדעת והחכמה הנ"ל, קוראים את
המלכות, מלך המשיח. ומדרגת המלכות הזו,
היא ודאי דוד, ואז, לעיל, הוא נתעורר בעולם.

מנוי דומין קב"ה למלבוש, למיהב נוקמתא באדום, תובל למלך, דא כלה אלבישת ליה. מאן גרם כל דא. בגין ׀ דישראל לא אתערבו בסטרא דעשו, כל אינון זמינין למחמי ביקרא דציון.

קלד) לקביל דא תורי זהב נעשה ׀ לך. ׀ תורי, תרין. רמז לאורייתא דאתייהיב בימי פרעה. ורמז לדעתא דתתחדש ביומוי דמשיחא. עם נקודות הכסף. התם, ׀ בחמשה עשר כסף. והכא, ׀ אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ודאי מסטרא דאברהם אתיא לון האי. הה"ד, ׀ ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

קלה) ׀ תובלנה בשמחות וגיל, תרין חדוון, לעילא ולתתא. לעילא, דשמא קדישא וכורסייא אשתלים, כד אתאביד יודע ציד מעלמא, ודוכרניה לעלמין לא אידכר. לתתא, ישראל בנוי דקב"ה, ברחמין עילאין ארים דגליהון על כולא. וע"ד מובאות לך. כד"א, ׀ והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה. וע"ד כתיב תבואנה בהיכל מלך.

קלו) ׀ תחת אבותיך יהיו בניך. אמר לה קב"ה לכנסת ישראל, תחת אבותיך, אינון אבהן עילאין, דאודיעו לך בעלמא, ואתקיננו לך, על כולא יהיו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

מ) (הושע ג) לעיל אות יג. ו) (שה"ש ח.) ט) (ויקרא כו) וירא כב ז"ל ד' נט ט"א לעיל אות עט. ז) (תהלים סה.) פ) (ישעיה סו) וירא תפא לעיל אות לב. צ) (תהלים מה.)
 פ ג"א ישראל ולא (דפוסים ראשונים). פ ג"א מוסיף לך עם נקודות הכסף (דפוסים ראשונים). צ ג"א תרי תורי (דפוסים ראשונים). ק ג"א מעלמין (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

היא נבנה עליה טירת כסף, ודאי, שפירושן חסדים, שזה בא מצד אברהם. ז"ש ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

קלה) תובלנה בשמחות וגיל: היינו ב' שמחות, למעלה ולמטה. למעלה הוא, כי השם הקדוש והכסא נשלמים כשנאבד מהעולם יודע ציד, שהוא ענוה וזכרונו לא יזכר לעולם. למטה הוא, שישדאל, בניו של הקב"ה, ברחמים עליונים מדימים דגלם על הכל. וע"כ מובאות לך, כש"א, והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה. וע"כ כתוב, תבואנה בהיכל מלך.

קלו) תחת אבותיך יהיו בניך: אמר הקב"ה לכנסת ישדאל, שהיא המלכות, תחת אבותיך, אלו הם האבות העליונים שהודיעו ופרסמו אותך בעולם, והתקינו אותך, על הכל, זה יהיו בניך. תשיתמו לשרים, הם האבות העליונים, שכתוב בהם, באר חפרוה שרים

לרקמות, אלו הם לבושי יקר, שהם מדוקמים למקדש, שהוא המלכות. כלומר, שה"ס החסדים הנמשכים מז"א להלביש את הארת החכמה שבמלכות. כי החסדים הם מכוונים משום זה, לבושי יקר (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות י"ג) וכל בגדיו שעתידי הקב"ה ללבוש, כדי לנקום נקמה מאדום, תובל למלך, שהכלה הזו, דהיינו המלכות, הלבישה אותו. מי גרם כל זה. הוא משום שישדאל לא התערבו בצד של עשו, כל אלו עתידיים לדאות ביקר של ציון.

קלד) לקביל דא תורי וגו': כנגד זה הוא הפסוק שבשיר השירים, תורי זהב נעשה לך, תורי, הם שנים, רמז אל התורה שניתנה בימי פרעה, דהיינו בהר סיני, ורמז אל הדעת שתתחדש בימות המשיח. עם נקודות הכסף, שם, כתוב בחמשה עשר כסף, שכסף פירושו חסדים (כנ"ל אות י"ג) וכאן כתוב, אם חומה

בניך. תשיתמו לשרים, דאינון אבהן עילאין, דכתיב בהו (ז) באר חפרוה שרים, דאתקיננו לה בכלוא וכולא להאי באר. כנסת ישראל אתקרי.
 קלז) ד"א. תחת אבותיך יהיו בניך. דכלהו ברחימו, כאינון דרא דמדברא, כאינון דאיקרון דור דעה. יהיו בניך, דכלהו ברחימו יתגברון על אורייתא. לקבל דא כתיב, (ח) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. דאקדימו עשיה לשמיעה. אוף הכא בניך ישתלמון כוותהון.
 קלח) (ט) אזכירה שמך בכל דור ודור. מדרא עילאה, דתלייא ביה דרור וחירו לכלא. בזמנא דההוא שופר גדול, יפיק כולא לחירו, כדין עמים יהודוך - לעולם ועד, דלא יתפרש עולם (י) מועד, וועד מעולם. לקביל דא, צרור המור דודי לי בין שדי ילין.
 קלט) * עד הכא אתייהב ליה רשו לגלאה. אתא שלמה, ואשתלים בכלא, ואשלים כלא, ואכליל בהנהו תושבחן חכמתא עילאה, קיומא דכל עלמין, דזמין קב"ה לגלאה לה לבניו, בזמנא דיתער דעתא בעלמא. דכל חד וחד מישראל ידביק אדבקתא בחכמתא עילאה, רזא דשמא דקב"ה, ודא איהו טיבו, דלית ליה פסיקו כלל, לעלם ולעלמי עלמין. (י)

מאמר

הסולם

למנצח על שושנים

(ק) (במדבר כא) ויצא ד לעיל את יג. (ר) (שה"ש א) ר ג"א עולם דא ועד (ווינציא). (ז) ג"א מעד ועד מעולם (דפוסים ראשונים). (ח) דפוס"י כתבו ע"כ. ב"א שטז. (ט) (תהלים מה).

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

שרים, שהתקיננו בכל וכל לבאר הוו. היא נקראת כנסת ישראל. דהיינו המלכות. קלז) ד"א תחת אבותיך וכו': פירוש אחר. תחת אבותיך יהיו בניך. שאבותיך כולם היו באהבה, כמו דור המדבר, כאלו הנקראים דור דעה. יחיו בניך, שכולם באהבה יתגברו בתורה. כנגד זה כתוב, עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. שפירושא, שהקדימו עשיה לשמיעה, שאמרו מקודם, נעשה, ואח"כ אמרו, נשמע. אף כאן בניך ישתלמו כמוהם.

קלח) אזכירה שמך בכל דור ודור: היינו שאמשין מהדור העליון, דהיינו בינה, שתלוי בה דרור וחירות לכל, לאותו דור, בזמן שהשופר הגדול ההוא, שהוא בינה, יוציא כולם לחירות, או, עמים יהודוך לעולם ועד, (דפוס"י דף ג"ג ס"א * ס"ב)

קלט) עד הכא אתייהוב וכו': עד כאן ניתנה לו, לדוד, רשות לגלות. בא שלמה ונשלם בכל, והשלים הכל וכלל באלו התשבחות שבשיר השירים, חכמה עליונה, שהיא קיום כל העולמות, שעתידי הקב"ה לגלות אותה לבניו, בזמן שתתעורר הדעת בעולם, שכל אחד ואחד מישראל ישיג אז השגה בחכמה העליונה, שהיא סוד השם של הקב"ה, וזו היא טובה שאין לה הפסק כלל לעולם ולעולמי עולמים.

סליק פרשת חוקת